RECENZIE . INBOX . O NÁS . FOTOREPORTÁŽE . TIPY A TRIKY . A EŠTE VIAC ...

KPM BA MAGAZÍN

číslo 3 NEPREDAJNÉ www.kpmbratislava.sk

Highlander

Majstrovský DAUNTLESS

KPM BRATISLAVA

DNES : 16 x model + 8 x inbox + 9 x test = spolu za super cenu

pripravili

Ronald Kvarta
kvarta@kpmbratislava.sk

Vladimír Begera
begera@kpmbratislava.sk

príspevky

Martin Decarli

Petr Chmelík

Ľubomír Kerék

Jozef Mešter

Vladimír Adame

Vladimír Begera

Roman Čajka

Tomáš Juriga

Stanislav Keveš

Ronald Kvarta

Branislav Lukačovič

Ľuboš Michalička

David Michalko

Miroslav Mariáš

Alexander Sidorják

Peter Straka

Obsah je chránený autorským zákonom. Magazín je určený na voľné stiahnutie zo stránok KPM Bratislava. Je možné čítať ho v elektronickej, alebo tlačenej podobe. Nie je dovolené kopírovať ani upravovať žiadne jeho časti za účelom ďalšieho použitia. Magazín je NEPREDAJNÝ. Nie je dovolené predávať ho (ani žiadnu jeho časť) v akejkoľvek forme, alebo ho dočasne poskytovať (ani žiadnu jeho časť) za úplatu. Distribúcia prostredníctvom internetu je možná len prostredníctvom umiestnenia odkazu na stiahnutie z domovskej stránky www.kpmbratislava.sk/magazin

KPM BA MAGAZÍN

magazín nájdete na www.kpmbratislava.sk/magazin

Do tretice...

...všetko dobré, zvykne sa hovorievať. Možno to bude znieť prekvapujúco, no toto nie je úplne náš cieľ. V súvislosti s týmto často používaným klišé by to znamenalo, že máte v rukách, či skôr na monitoroch a LCD obrazovkách svojich počítačov, tretie a možno najlepšie číslo KPMBA Magazínu, ale zároveň aj posledné. Či sa naozaj vydarilo, to necháme, ako ináč, len a len na Vás, no o nejakom konci nemôže byť ani zmienky. My ideme ďalej a neprestávame využívať čo najviac možností tejto formy publikovania. Opäť zvyšujeme rozsah a mierne upravujeme – modernizujeme - formu. Premiérovo uvádzame aj príspevky externých autorov a samozrejme dúfame, že to bude inšpirovať aj ďalších.

Koniec roka je pre náš Klub charakteristický prípravou a samotnou organizáciou súťaže a stretnutia modelárov Plastiková zima. Práve kvôli týmto povinnostiam sa časť pôvodne zamýšľaných článkov do tohto čísla Magazínu nestihla pripraviť. Zatiaľ to vyzerá, že v sobotu 24. novembra sa uskutoční najväčšia akcia tohto druhu na Slovensku. Veľkosť budovy, ktorú sme si na 3. ročník prenajali a napríklad aj počet už prihlásených predajcov modelárskeho tovaru to len potvrdzuje.

Tešíme sa na stretnutie v Dome Kultúry Ružinov a dúfame, že KPMBA Magazín č.3 Vám príjemne poslúži počas dlhých jesenných a zimných večerov.

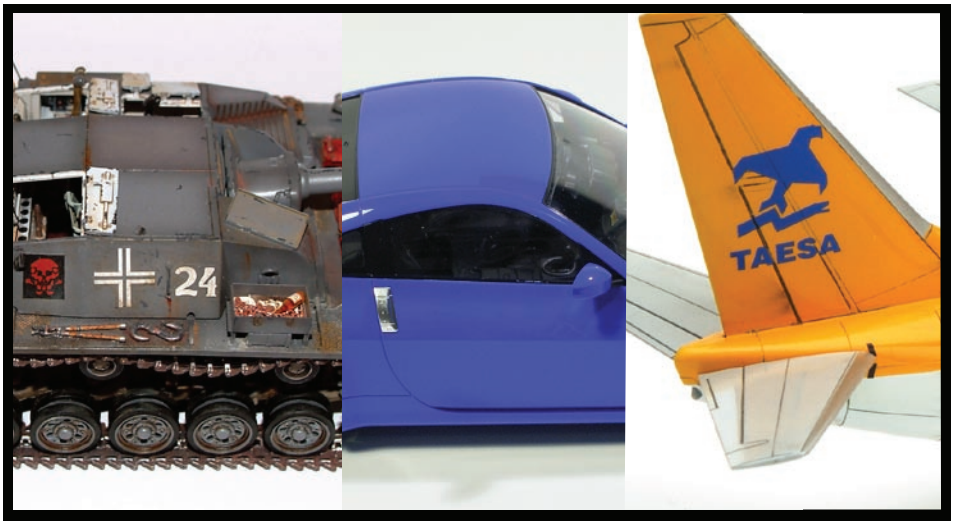

WWW KPMBRATISLAVA sk

OBSAH

50 .. Bez slov
51 .. Profil
54 .. PilsenKIT 2007
55 .. Grand Prix Castrum Novum
55 .. Cena primátora - Nitra 2007
56 .. Air Park - Zruč
57 .. Inbox
66 .. Test - Badger 360 Fine
67 .. Test - Náradie Modelcraft
71 .. Test - Olfa Double Cutter
72 .. Test - Rýchlouzávery Gunze
73 .. Listáreň - Ako na súťaž

MODELY

5 .. SBD-3 Dauntless
10 .. Sturmgeschutz III Ausf. B
13 .. Aeroklub Hosín, r.2004
18 .. North American XF-108
20 .. Highlander
24 .. Wellcome to Normandy
27 .. Lockheed YO-3A
31 .. Nissan 350Z
33 .. Boeing 737-300
38 .. JB-2 Loon
40 .. Nakajima B5N2 „Kate"
42 .. M-10 Achilles
43 .. F-15
47 .. J7W Shinden

Klub plastikových modelárov Bratislava

KPM BRATISLAVA
Klub plastikových modelárov

Vás pozýva na výstavu a súťaž plastikových modelov

PLASTIKOVÁ ZIMA

Sprievodné súťaže:

PLASTIKOVÁ SHOW 2007
súťaž juniorov a žiakov

TERMINAL MEET 2007
BRATISLAVA 24.11. 2007
www.kpmbratislava.sk

24.11.2007 od 8:30 hod

Dom Kultúry Ružinov

Ružinovská 28, Bratislava

Čaká na Vás viac ako 20 seniorských súťažných kategórií, juniorská a žiacka súťaž **"Plastiková SHOW"**, stretnutie modelov dopravných lietadiel **"Terminal Meet"**, predaj modelov a modelárska burza, bohatý sprievodný program, **VOĽNÝ VSTUP...**

Hlavní partneri akcie:

magnet press

AEROMEDIA a.s.

Cultus Ružinov

Mediálny partner:

Modelář
WWW.LETECTVI.CZ

2007

www.kpmbratislava.sk

SBD-3 Dauntless 1/48

Hrdina z bitky o Koralové more

SBD-3 Dauntless
Mierka: 1/48
Výr.: Accurate Miniatures
Rok: 2004
Forma: Nová, plast
Počet dielov: 110

Počas modelárskych dní E-Day 2007 sme mali možnosť zhliadnuť množstvo vydarených a jedinečných modelov. Medzi tie elitné jednoznačne patril aj štvrťkový Dauntless, ktorý nakoniec vo svojej silne obsadenej kategórii obsadil prvé miesto (a podľa nás oprávnene). Keď sme zistili, že Majstrom ČR sa stal kolega z Nových Zámkov, okamžite sme ho poprosili o možnosť publikovať tento krásny model v našom Magazíne. Jeho článok Vám dnes prinášame.

Dlhé roky som túžil mať postavený model tohto známeho palubného strmhlavého bombardéra. Mal som na výber medzi dvoma stavebnicami. Hasegawa alebo Accurate Miniatures. Gawu som už mal doma dlhšiu dobu, no vymenil som ju za AM a prikúpil som k tomu set od Verlindenu, masky Montex a plechy od Eduardu, ktoré sú mimochodom naozaj kvalitné a čo je najdôležitejšie, bez úprav pasujú. No a to bola asi najväčšia chyba, akú som len mohol spraviť, lebo zo setu od Verlindenu som použil asi len 10% ponúknutých dielov. Pred rokmi som už mal postavenú Hasegawu, ale žiaľ bola zošrotovaná, ako prebytočný vojenský materiál. No a? Stáva sa. Je to kvalitná stavebnica, ktorá sa aj dobre stavia. Hoci nemá tak detailne vypracovaný kokpit a povrchové detaily ako AM. Odporúčam ju každému, koho zaujíma tento typ lietadla. Tí, čo už prežili hrôzy zo stavby Dauntlessa od AM, mi určite dajú za pravdu, že je naozaj náročný na zostavenie.

Tak ako obvykle som začal stavbu nitovaním povrchu. Ďalšia vážna chyba! O tom ale trošku neskôr. Nasledujúcou fázou bola stavba interiéru. Klasika, nejaké káblíky navyše a plechy Eduard. Sem-tam nejaký ten Evergreen. Všetko podľa fotografií, tak ako to má byť. Vážny problém nastal až pri lepení hotového kokpitu do trupu. Vznikla mi tam 4 mm medzera medzi podlahou a ľavou bočnicou. Aj to som úspešne zvládol dolepením chýbajúcej časti z plastovej doštičky. No po týchto úpravách som už nadobúdal presvedčenie, že stavba tohto modelu bude nočná mora, ktorá nakoniec trvala celých 9 mesiacov. A poviem vám kolegovia, ten pôrod bol skutočne zúfalý. Späť k téme. Samozrejme - polovice trupu k sebe pasovali asi takým spôsobom, že na spodku, v časti kde končí klapka, vznikol schod o veľkosti 2 mm. To je dosť veľa, keď už staviate model od tak re- ▶

nomovaného výrobcu. S troškou násilia a väčšieho množstva tmelu sa to dá vyriešiť. Mimochodom, tmel od Gunze - White puty - sa mi pri stavbe osvedčil najviac. Tamiya sa prepadávala aj po týždni. Vrchné časti krídiel boli užšie ako spodné, čiže spodok presahoval miestami aj o 2 mm. To je už príliš. Samozrejme, ani spoje krídlo - trup neboli bezchybné. Takže zase tmelenie a brúsenie, dookola a dookola. A v úvode spomínané nitovanie? Po všetkých tmeliacich a brúsiacich úkonoch zostalo už len v strede plôch. Ako je všeobecne známe, onitovať nitovacím kolieskom už zlepený model tak, aby nity aj boli dostatočne hlboké a teda viditeľné, je veľmi ťažké a to z dôvodu, že prasknú lepené spoje a v tomto prípade aj silné vrstvy tmelu. Na skutočných strojoch je nitovanie ale značne výrazné. Neostávalo mi nič iné, ako zľahka prebehnúť nitovacím kolieskom povrch a zvýrazniť každý jeden nit ihlou. To som už mal prvé kontrakcie, ale čo by modelár neurobil pre svoj obľúbený typ lietadla. Pokračoval som úpravou ovládacích plôch od Verlindenu. Ako zo smerovky, tak aj z výškoviek chýbalo na dĺžku 4 mm. Pohodička, mám zvyšky rezinu tak som to dolepil a vybrúsil. Nasledujúce úpravy boli na motorovej časti. Z Verlindenu som použil len prepážku za motorom a protipožiarnu prepážku. Samotný motor je výrobok firmy Aires, pretože ten z Verlindenu je vhodný akurát tak na dno smetiaka. Český výrobok je krásne odliaty s množstvom detailov, ktoré po nafarbení na hotovom modely vyniknú. Nádhera - až na „malý" detail - nevhodný na typ SBD-3, ktorý mal byť výsledkom môjho snaženia. Bez úprav sa dá inštalovať do typu SBD-5. Našťastie úprava motora prebehla rýchlo, jedná sa len o drobnosti. Samotná výzbroj je zase Aires. Diely Verlindenu sú síce pekné, no nezodpovedajú mierke 1:48. Sú príliš veľké. Brzdiace klapky sa skladali veľmi dobre, tak ako aj ich mechanizmus. Konečne aj pohodová činnosť.

Model je striekaný farbami GSI rady C. Pracuje sa s nimi super. Masky Montex som použil na kabínku, označenie, na výsostné znaky a môžem konštatovať, že je to príjemná práca s pekným výsledkom. Panely som zosvetľoval naozaj len jemne, s celkovou patinou som zaobchádzal rovnako. Fotiek na internete je dosť. SBD-3 z bitky o Koralové more sa javia len málo olietané, takže som to príliš neprehňal. Linky panelov som napúšťal mixom hnedej a čiernej olejovej farby. Lak som použil tiež od GSI.

Veľa z postupov a úprav som v tomto texte neuviedol, pretože je toho veľmi veľa. Pokúšal som sa len načrtnúť stavbu.

Dauntless je hotový a som rád že to mám za sebou. ■

Jozef Mešter
Blue Max MK, Nové Zámky

Foto: Vlado Begera

12
12

S-12
21
21

Revell

Inteligentní ľudia
majú svoje hobby

HTmodel

OD PRIOR, Poprad

www.htmodel.sk

...sú adresy, na ktorých sa o vaše hobby dobre staráme.

Plastové modely a príslušenstvo k nim. Modelárske striekacie pištole a kompresory. RC modely a príslušenstvo k nim. Modelová železnica a doplnky k nej. Modelové autodráhy. Modelárske elektrické náradie. Odborná literatúra. Dievčenský hobby program.

Veľkoobchod - Maloobchod - Zásielková služba

Sturmgeschutz III Ausf. B

Sd.KFZ.142

Už dlhšiu dobu som sa pohrával s myšlienkou stavby riadne pootváraného tanku. Keď vyšiel nový Stug od Tamiye vedel som že to je to pravé orechové.

Dokúpil som lepty od Edíkov (interiér + exteriér) dva sety od CMK (driver + engine) a ešte si to pýtalo Fruily. Stavba prebiehala klik-klak bez použitia tmelu. Už v základe má stavebnica slušne vybavený interiér, ktorý po doplnení plechmi a drobnosťami vlastnej výroby vyzerá veľmi dobre.
Trochu problematické bolo napojenie prevodovky, ale po dobrúsení sadlo všetko ako malo. Interiér je nastriekaný špinavou bielou v kombinácii s red brown a finiš je urobený olejovkami s prachmi. Motorová časť sadla bez problémov, len ľutujem že som neotvoril aj zadné dva poklopy, pretože veľa detailov ostalo skrytých. Po prilepení hornej časti korby a dolepení exteriérovej sady Eduardov bol model pripravený na časť, na ktorú sa najviac teším – na kamufláž. Striekam farbami Gunze v troch odtieňoch pôvodnej farby, aby bol povrch rozbitý už pred patinou. Nasleduje klasika – wash, filtre, chipping, drybrush a prachy, ktoré dodajú modelu vzhľad používanej techniky. V tomto mi zmenil pohľad na vec Jezevčik (šéfredaktor mesačníka Modelář, pozn. red.) a španielska škola, ktorá posúva modely minimálne o stupienok vyššie. Pásy od Fruilov sú perfektné, len som sa dva večery zahral na popolušku, kým som ich poskladal. Mám k nim jeden postreh. Odporúča sa po vložení drôtikov v spojoch zakvapnúť ich sekundákom. Pri manipulácii mi však, sem tam, niektoré nedržali a vypadávali. Preto som na druhý pas použil disperzné lepidlo používané v polygrafii - Duvilax BD 20 a všetky problémy zmizli . Lepím s ním aj detaily na hotový povrch a nedám naň dopustiť. Drží 100% a prebytočné lepidlo sa dá ľahko zotrieť vlhkým štetcom. Na úplný záver ostala len anténa z gitarovej struny.
Ako dopadla kombinácia japonského modelu a českých doplnkov nechám na vašom posúdení podľa fotografii. Ja som si stavbu užíval a o tom by asi modelárčina mala byť. ■

Ľubomír Kerék
KPM Albatros
IPMS Martin

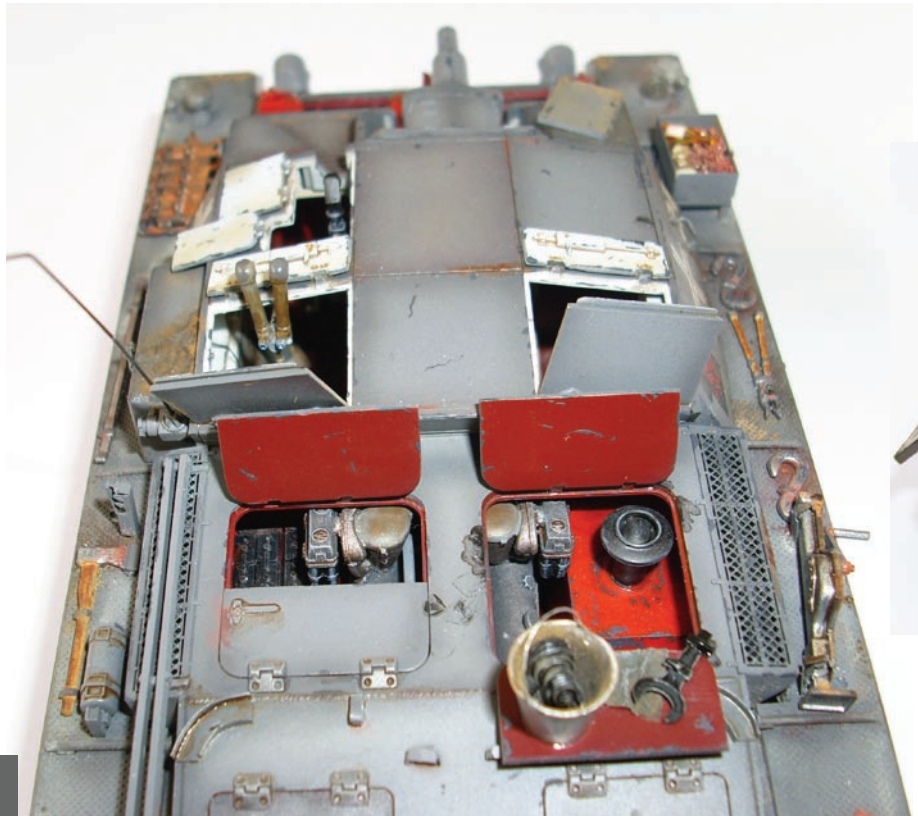

24

S

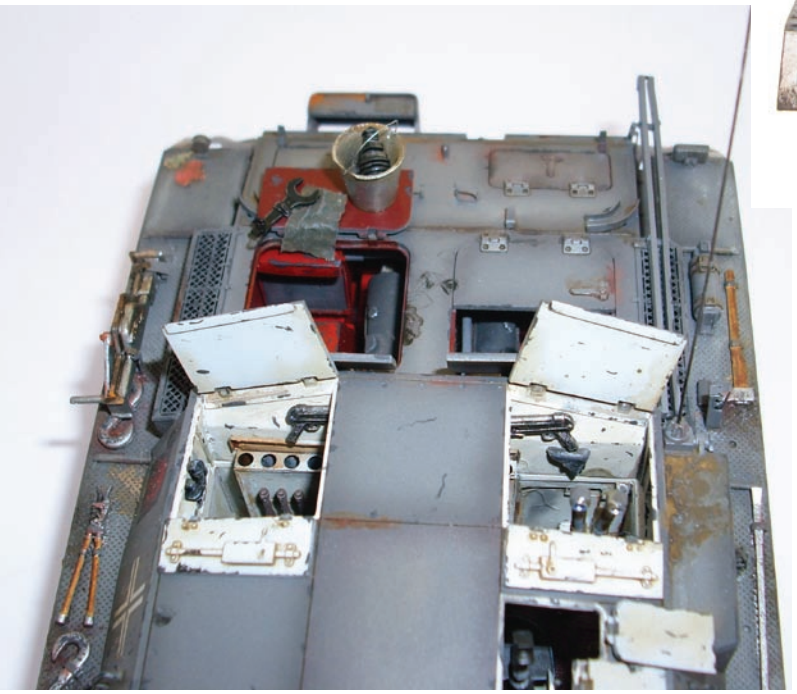

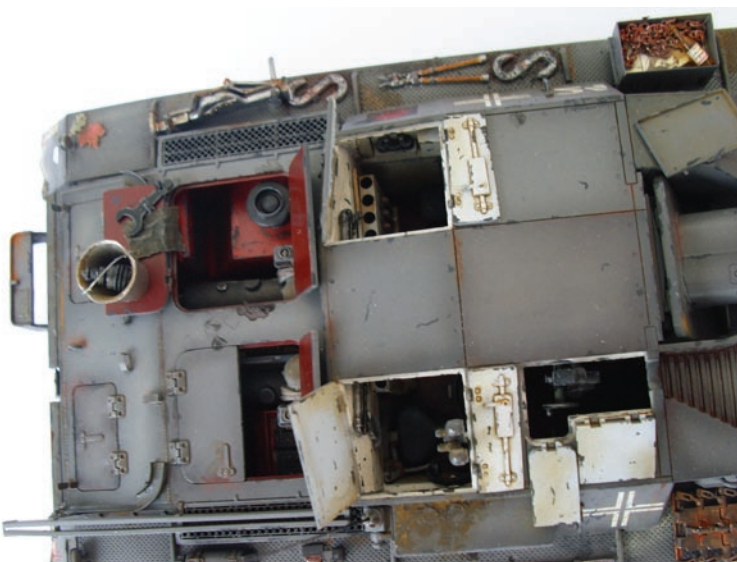

24

24

Aeroklub Hosín, r.2004

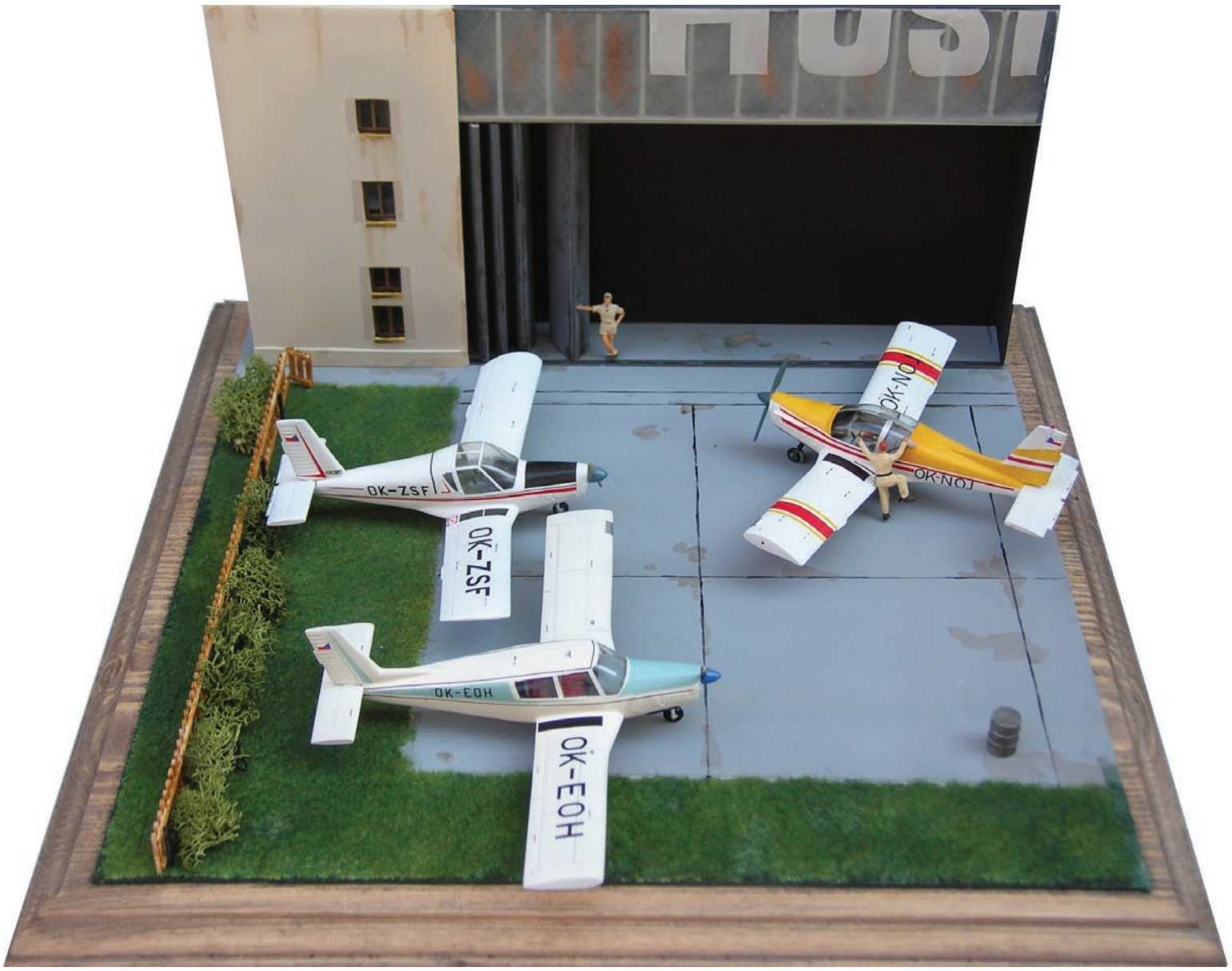

Nápad postavit si diorámu sportovního letiště, už mám v hlavě řadu let. Asi se budu opakovat, ale i tak mi to nedá, a popláču si nad skutečností, jak jsou sportovní a cvičná letadla, coby předlohy plastikových modelů těžce v nemilosti. Vlastně nebýt malých výrobců, zabývajících se výrobou resinů v malých sériích, tak se mi dodnes o sbírce sporťáků může jen zdát.

Původní záměr byl jasný. Postavit celý hangár, s alespoň polovinou budovy a samozřejmě věží. Do toho umístit (krom níže zmíněných typů) Moravu, 2 Blaníky, Kraťase, záchranářskou Kaniu, Cessnu 172, tak 4 UL,...no a když sem ale spočítal rozměry do 1/72...spadla mi čelist! Bydlím sic v baráku na vsi, ale tam opravdu potřebuji i bydlet a nejen mít diorámu letiště :)) Nastaly tedy výpočty, náčrty, výběr „nosných" typů, no a nakonec to dopadlo tak jak vidíte. Stejně sem se „přeměřil" a do vitrínky se mi nevejde :((Nebudu sáhodlouze popisovat poměrně jednoduchou stavbu, vše jsou plastové destičky 0,2-2mm. Plot z milimetrové balsy, tráva statická, přestříkaná méně výraznými odstíny. Nejvíce sem rozmýšlel nad hangárem. Udělat ho prostorově správně veliký, nedám ho ani do kufru rodinné „dvěstěpětky". Zavřená vrata by to jistila ale...néé... když jsou eroplány venku, málokdy jsou vrata zavřená. Nakonec jsem udělal jakýsi „náznak" hloubky. Poslední věcí po rozmístění letadel bylo-čím vše oživit. Radil sem se i s kamarády, a shodli jsme se, že se na ploše, kde se startují eroplány, se NIC nepovaluje! Důvod je nasnadě - bezpečnost. Vír vrtule odhodí lehátko, a někdo má v lehčím případě pár zlomenin...Dodnes vidím sestřih jednoho „místního" retrívra, který se prošel pod točící vrtulí... Tak trochu kopie „ričbeka". Proto se vám může celek zdát „sucharský", ale (aspoň podle mne) je to realita a naše i jiná aeroklubová letiště nevypadají snad o moc jinak... ▶

Zlín Z 42
Měřítko: 1/72
Výrobce: Miku model

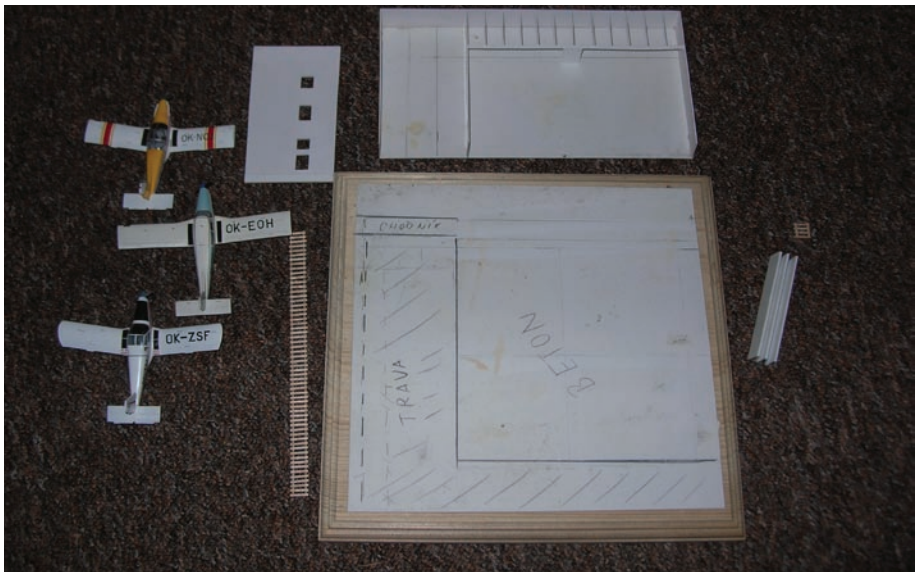

Praotec dnešních Zlínů se sedadly vedle sebe, je z dnešního pohledu takovým ošklivým káčátkem, jehož produkce byla z 80% vyvezena a na naše aerokluby jich mnoho nezůstalo. Díky „pidivýrobcům", jako je Miku model, můžeme postavit alespoň „základní kameny" našeho poválečného sportovního letectví. Resinové modely od Miku jsou velmi různorodé kvality..."42ka" patří však mezi nejlepší. Za pravdu mi dá i výkres v Modeláři 11/1986.

Stavba

Kdo chce interiér dovybavovat, mohu znovu doporučit výše zmíněného Modeláře, který obsahuje i pěkný výkres interiéru. Pro nesoutěžní účely však postačí díly, které nám nabízí výrobce. Podlaha, sedačky, přístrojová deska a kniply. Stačí jen čistě nabarvit „tapicírunk", doplnit kurty, ledabyle se válející na sedačkách, či pod nimi, a máme vystaráno. Křídla, VOP i SOP, s věrně naznačenými prolisy ovládacích ploch, se lepí natupo. Tmel použijeme asi hlavně na spoji trup křídlo, a to předně na jeho spodní straně. Kabinka je čistě vylisována a těší mě, že dnes již výrobci pomalu ustupují od jednotlivého zasklívání okének a vyrábějí ji coby celek, a tak přechod do „plechové" části modelu můžeme v klidu tmelit bez nebezpečí poškrábání acetátu. Ač je příď nacpána olovem, a resinový model také něco váží, nemusíme se bát použít podvozkové nohy ze stavebnice. Jsou opravdu dostatečně dimenzované.

„Kamufláž"

Co odrazuje modeláře od stavby sportovních eroplánů, je možná i jejich zbarvení. Přiznám se, že udělat opravdu pěkný lesklý bílý povrch, a poté ještě stříkat na pidimodýlek tenké linky, je i na mě občas silná káva. Každopádně nutností je model sjednotit základovkou, bílá barva kryje opravdu bídně, to asi znáte všichni. Mě se nejvíce osvědčily dvě barevné úpravy bílého povrchu. Jestliže se jedná o déle používaný stroj, tak i v péči aeroklubů, barva časem minimálně zpolomatní, ne-li zašedne. Tady se mi osvědčila pololesklé Humbrolka. Jestliže má být model jako po opuštění stříkacího boxu, používám bílou matnou Tamiyi, stříklou lesklým Tamiya lakem. „Naše" hosínská OK-ZSF ke konci své služby byla zralá minimálně na ten polomat. Standardní zbarvení Z 42 našich aeroklubů sestávalo z velmi decentních červeno černých proužků na boku trupu, imatrikulace, a čs. vlaječky na SOP. Vše je obsahem aršíků, a nám odpadá nepříjemné maskování, a stříkání titěrných doplňků.

Závěrem

Odlévanému modelu „dvaštýry" mohu jen těžko něco vytknout. Při pohledu na postavený model, se nám krásně rýsují ony trochu neforemné tvary svého vzoru, který svým šmrncem ve své době bohužel moc nenavazoval na eleganci Trenérů, či Junáků...

Zlín Z 43
Měřítko: 1/72
Výrobce: Legato

Současně se Z 42, vznikala ve Zlíně čtyřsedadlovka Z 43. Ač vyrobena v méně než polovičním počtu oproti „dvaačtýře", dočkala se v hojném počtu dnešních dnů, a dokonce je možná i stále nejrozšířenějším aeroplánem používaným u nás k vyhlídkovým letům. Je to opravdový dříč „sportovního nebe".

Aby doložil následný kiks mode-►

lu, nemohu vám tentokrát doporučit žádný výkres - nenarazil jsem ani na jeden „slušný", a to jsem se hodně snažil! Vezměte ale pár fotografií, a hned vidíte. Kabina je moc vysoká, a nemá ten správný sklon přední části. Tím ničí i zadní část trupu. I když se jedná o v milimetrech malý rozdíl, na tak „prťavém" modýlku je nesrovnalost o to viditelnější. Ještě menší rozdíl (pár desetinek) dělá menší průměr kol…bohužel i zde bouchne do očí, a kola hl.podvozku přímo křičí: Prosím tě, nelep mě tam… odlej si nové…větší! Jinak jsou resinové díly slušné kvality, stejně jako pěkný obtiskový aršík, a planžetka leptaných dílů.

Stavba

Díky tomu, že jde o tak příbuzný stroj, je rozložení hlavních i drobných dílů velmi podobné. Interiér se taktéž skládá z podlahy, sedaček (na můj vkus trochu zjednodušených) a knyplů. Pro fotografie detailů bude asi nejlépe zajít si na nejbližší sportovní letiště. Křídla a VOP opět lepíme natupo. VOP i SOP má taktéž pěkně znázorněny prolisy, ale na křídlech jsou o poznání mdlejší. Co se týče výše zmiňovaného problému s kabinou, je to jen a jen na nás. Já se pustil do trochu pracné „úpravy". Odřízl jsem horní polovinu trupu od spodku kabiny výše. Nejprve z destiček vyrobil kabinu novou, tu vylil epoxidem a použil coby kopyto pro novou, nízkou. Hřbet trupu jsem taktéž „poslepoval" z destiček o tloušťce 1mm. Jasně, práce je to značně navíc, ale teprve teď je to skutečná „třiačtýra", tak jak je vrytá svými tvary do paměti mnoha generací příznivců letectví. Jako perličku uvedu, že se mi podařilo sehnat originální výkresy Z 43 z Otrokovic…Ty jsou však v měřítku ¼….při zmenšování na poměr 1/72 sem myslel, že se „okotím"! :)

„Kamufláž"

Nebudu se opakovat ohledně mých zkušeností s bílou barvou sportovních letadel. Tady se snad jen zmíním, že před novým kabátem, který zasponzorovala jedna soukromá

firma, byla OK - EOH opravdu téměř matná, až s jemným nádechem došeda. Výrobce nám vedle běžných sportovních schémat nabízí i Z 43 v podobě „warbirda", a to v hnědo - zelené kamufláži, tak jak ji používala armáda bývalé NDR. Pozn.autora: Tahle kamu bude určitě zdobit mou další čtyřicettrojku!

Závěrem

Nebýt vysoké a úzké kabiny, je ZLÍN od Legata docela pěkným reziňáčkem, a jeho stavba vcelku pohodovkou. Rada pro ty co nechtějí kabinu předělávat : Vyvarujte se pohledům zepředu! Pak si myslím, že vám model bude dosti věrně připomínat hranaté tvary staré dobré třiačtýry.

Prokletí kabin …!

Teď vás upozorním na velmi zajímavý jev. Jára Cimrman by ho možná nazval „syndromem prokletých kabin", ale vězte - nebyl by daleko od pravdy. Modely našich (tak známých) eroplánů trpí v 90% nectností, že pokud chceme aby model „si byl podobný", je nutné udělat kabinu novou! Jen namátkou: Z 43 Legato, Z 226 Aeroteam, Legato, AN 2 Bílek, Z 526 „Kraťas"… (ježiš tady to je katastrofa, a ne špatný tvar!) Miku, Z 37 Miku, Z 22 Junák Legato, L 39 Eduard, L 200 Miku, ….nezdá se vám to jako náhoda? Mě také ne! Ale tento úkaz nerozlouskne ani Mulder a Sculiová!

Zlín Z 142
Měřítko: 1/72
Výrobce: Legato

Stočtyřicetdvojky sice nosily v aeroklubech civilní háv, ale jejich prvořadým určením byl elementární výcvik nových pilotů pro naši armádu. O oblíbenosti či neoblíbenosti typu nebudu na těchto stránkách polemizovat, jen připomenu, že přestože se jednalo o letadlo schopné prvků základní akrobacie, byla tato po častých katastrofách několikrát zakázána. I když se jedná o modernější letoun, jeho pilotáž rozhodně není taková pohoda jako u oblíbených čtyřicetrojek. Po revoluci se některé nově vyrobené kusy přestaly tvářit „mírumilovně", a po malých úpravách, je naše letectvo převzalo v atraktivní modro modré kamufláži, doplněné na boku trupu pruhem v barvě trikolory…Kvalitní výkres nám poskytuje Modelář č.11/1981.

Stavba

Short runový model uvedl Aeroteam na trh již před více než deseti lety. U tohoto Zlína doporučuji nejvíce si vyhrát s interiérem. Prosklením stropem je tam opravdu dobře vidět. Krom toho co nám nabízí výrobce, je vhodné dle fotek doplnit alespoň rámovou konstrukci za sedačkami, lékárničku, a popruhy. Výhradu mám k papírové bílé přístrojové desce. Její barva byla ▶

vždy tmavě šedá, NIKDY BÍLÁ! Stavba jde vcelku od ruky, trochu nás zdrží tmelení, na dost nepovedeném spoji trup - křídlo. Jinak povrch, s typickými zlínskými prolisy, je na všech plochách velmi pěkný. Výřez na světlomet nám výrobce nabízí jen ve spodní části křídla. Ve skutečnosti je průhledný překryt opravdu nesouměrný, ale zabíhá i do horní poloviny křídla. Jestliže jsem se zmiňoval o kabinách, tak ta si rozhodně i zde zaslouží vylisovat znovu! Hluboké, a nepříliš rovné rámování, totiž model sesadí o třídu níž. Doporučuji původní překryt vyplnit autotmelem, vykytovat spáry, kopyto vybrousit, vyleštit a použít pro nový výlisek.

Trochu humpolácky působí i blatníček na předním kole, ale dá se ještě snést. Co nejvíce bije do očí je „banánovitě" zvednutý čumák. Já jsem se do úpravy v době stavby nepouštěl, ale dnes bych již uřízl příď těsně před krytem kabiny, a vlepil klín, jež by srovnal přední část trupu do osy. Trochu tmelení navíc, ale výsledný efekt by známý typ jistě pozvedl.

„Kamufláž"

Rozhodně nejzajímavěji působí barvy našeho letectva, obtiskový aršík tuto variantu ve slušné kvalitě též obsahuje. Ale pro mou budoucí diorámu letiště, které v roce 1978 hostilo Mistrovství světa v akrobacii, jsem „potřeboval" tovární standart z let osmdesátých. V těchto bílo žluto červených barvách občas Z 142 zahlédneme ještě i dnes, ovšem povrch bývá dosti vyšisovaný, a podobně jako OK – NOJ, s oblibou „flekovaný" jinými odstíny. Pro milovníky „válečných" barev, mohu doporučit zadat do vyhledávače slovo FERNAS, což je označení, jaké používaly stodvaačtýry v Alžírském letectvu. Jejich pískovo písková kamufláž, působí rozhodně neotřele.

Závěrem

Stavba - no, průměrný „šort ran", ale vzhledem k tomu, že jiný výrobce se asi tohoto „nezajímavého" typu nechopí, nezbývá nám ▶

NEZABUDNITE!

24.11:2007

DOM KULTÚRY
R U Ž I N O V

nehľadajte pero
prihláste sa online

Odoslať

www.kpmbratislava.sk

než být vděčni, za to co je.

Martin Decarli (ČR)

P.S. Vážení a milí výrobci! Kdybyste neměli do čeho „píchnout", vězte, že nás ulítlých na sportovní mašiny je taky „pár". A kdybyste chtěli poradit s typy....stačí říct: ASK 21, DA 20 Katana, TL 132 Kondor, L 200 Morava, Z 37 Čmelák... ■

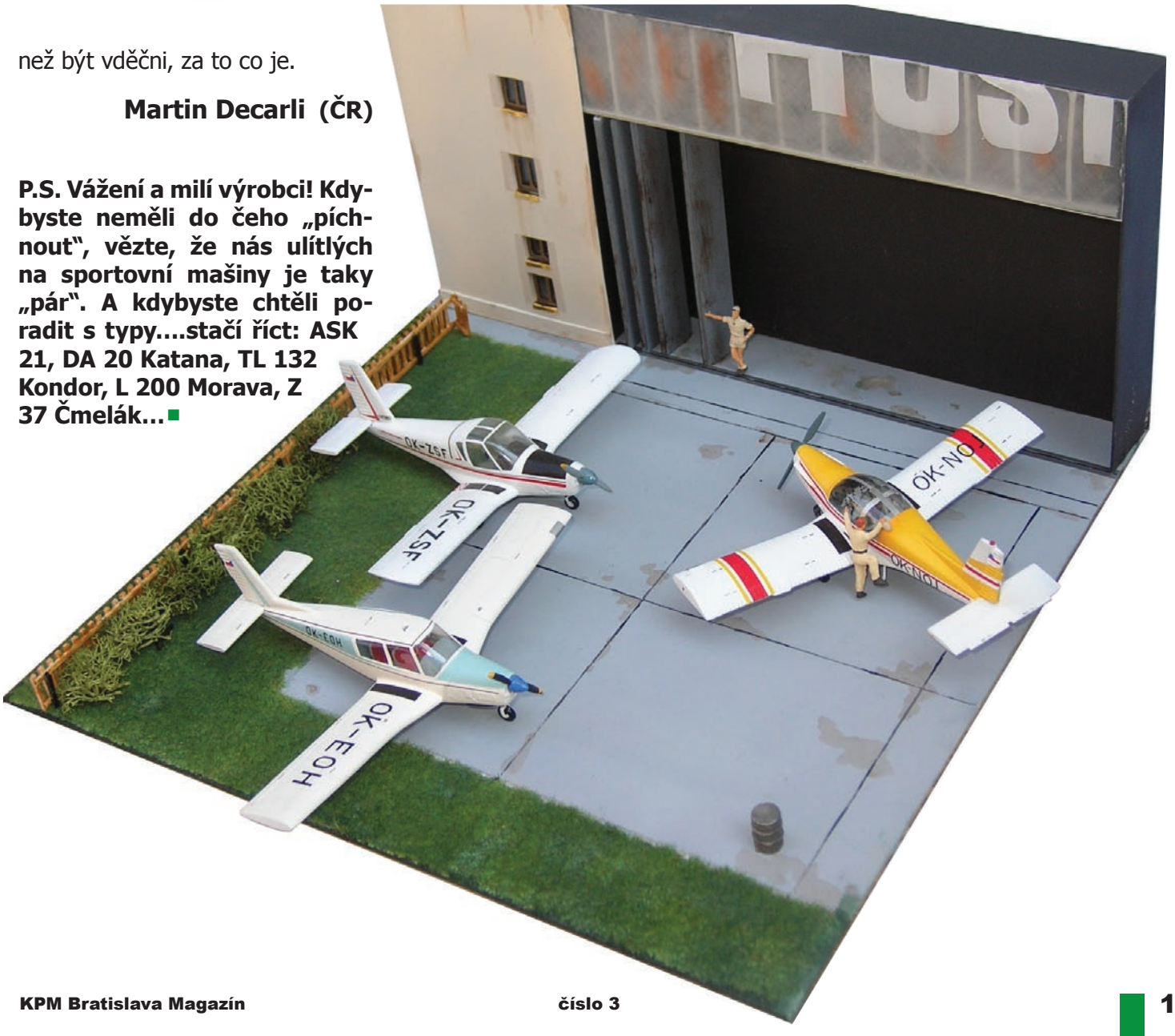

North American XF-108 1/72

XF-108 Rapier
Mierka: 1/72
Výrobca: Anigrad
Rok: 2005
Forma: Nová, rezin
Počet dielov: 21

RAPIER!

Keď minule kolega Vlado Begera písal v Modelári o stavebnici Valiantu od Mach2 ako o veľkej modelárskej výzve, ale predsa len postaviteľnej, tak ešte asi nepoznal modely firmy Anigrad. Ja by som to nazval asi hrôza Mach2 na druhú. V pomyselnej stupnici kvality po modeloch Tamigawa, Revellieri, postupne až Mach2 nasleduje dlho, dlho nič a končí to až kórejským Anigradom.

Ale prečo potom takéto veci kupujeme a staviame? Je to hlavne sortimentom. Anigrad má v ponuke také typy, ktoré sú pre ostatných výrobcov nezaujímavé. Sú to predovšetkým prototypy, projekty a všelijaké rarity, väčšinou v mierke 1/72. Všetko sú to celorezinové stavebnice s vakuformovými kabínkami, dekálmi, veľmi jednoduchým návodom, balené v typicky bielej krabičke s nalepeným označením modelu.
Povrch rezinových odliatkov je veľmi hrubý, negatívne rytie miestami nevýrazné, čo svedčí asi o opotrebovaní formy alebo o jej nie dobrom vyčistení po odlievaní. Povrch sa dá obrúsiť, ale opravenie rytia je menší horor. Ak niekto z Vás už niekedy prerýval rezin, vie o čom hovorím. Rezin je totiž pomerne tvrdý a krehký s tendenciou pri prerývaní sa vylupovať.
Ešte väčší problém je s geometriou. Jedna polovica krídla bola skrútená v takej miere, že nepomohlo ani máčanie vo vriacej vode spojené s rovnaním. Vyriešil som to radikálne, krivú časť krídla som jednoducho zlomil a následne prilepil sekundovým lepidlom v správnom uhle. Nasledovalo tmelenie a brúsenie ale výsledok lámania stojí za to, geometria krídla je v poriadku. Keďže sa jedná o model pomerne veľký, jeho dĺžka v 1/72 je skoro 40cm, pôvodné rezinové podvozkové nohy sú nepoužiteľné. Vyrobil som ich úplne nové, z kovových injekčných ihiel a plastových trubičiek. Najviac času pri stavbe modelu zabralo asi všetkými modelármi neobľúbené tmelenie brúsenie, znova a znova, znásobené bojom so stále sa objavujúcimi bublinkami na povrchu. Následná povrchová úprava bola pomerne jednoduchá. Používam výrobky Gunze, takže postupne nástreky Resin Primer, Surfacer 1000, White Base, niekoľko vrstiev preložených preshadingom veľmi svetlou šedou. Dekály nanášam bez laku priamo na Gunze a fixujem ich jemným nástrekom Mr.Softeru, tak aby sa dobre vpili do povrchu. Na dekály streknem riedky Clear 46, a celý model jemne prestriekam Super Clearom 184. Potom nasleduje napustenie rytia veľmi svetlou olejovou šedou, riedenou MiGovým riedidlom na wash. No a na záver som sa pohral s leskom, tak ako sa na poriadny mock-up patrí. Niekoľko nástrekov Super Clearu, zbrúsenie dekálov a následne leštenie leštidlami LESK od KPM Bratislava. A výsledok? Posúďte sami... Nikdy nelietajúci Rapier s keramickým leskom...■

Vladimír Adame
Foto: Vlado Begera

USAF

USAF

USAF

U.S. AIR FORCE
USAF

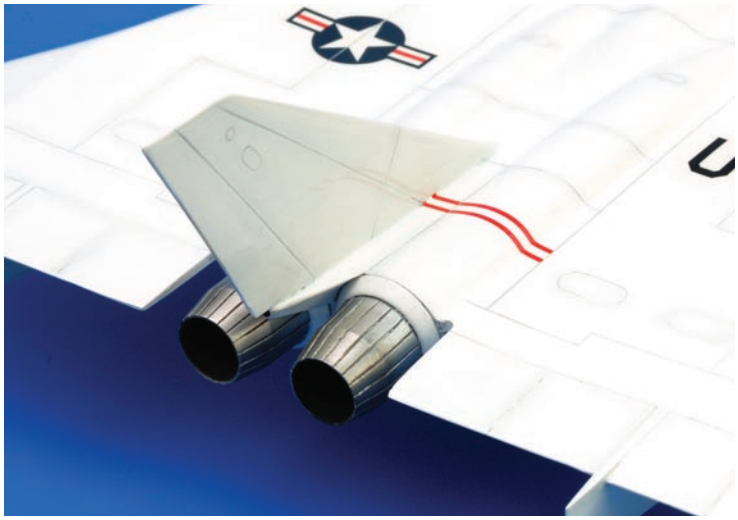

Highlander

Highlander
Mierka: 70mm
Výrobca: Elite Miniaturas
Forma: Kov
Počet dielov: 5

Sedemdesiat milimetrová Figúrka Highlandera je od známej firmy Elite Miniaturas, čo mi už na začiatku zaručovalo kvalitu spracovania figúrky. Preto som nemal dôvod na akýkoľvek zásah do tvaru figúrky. Táto figúrka ponúka veľa možností, ako namaľovať kilt. Zvolil som rovnaký vzor, ako bol na predlohe na oficiálnej stránke Elite Miniaturas, pretože sa v látkach ktoré sa na kilty používali nevyznám. Rozhodol som sa pre toto „menšie zlo" a dôveroval som predlohe. Ako základ pod olejové farby (Kohinor, Umton) som použil syntetické farby (Revell, Humbrol, Model Master). Tieto farby som použil aj na kovové časti.

Podstavec k figúrke bol dosť jednoduchý, preto som sa ho rozhodol ozvláštniť. Najprv som originálny podstavec prilepil na drevený hranol a na prázdnych miestach okolo neho som vymodeloval povrch do úrovne originálneho podstavca. Postupoval som ako som popísal v článku v prvom čísle KPM Bratislava Magazínu.

Na trávu som použil tri druhy materiálu. Statickú trávu na nízke trávnaté plochy, mach na hustejšie trsy trávy vytárajúce akési polgule a pichliače z jedlých gaštanov, ktoré tvoria vyššiu trávu. Peň dreva je vytvorený z vinnej révy. Na spestrenie som použil hríby a kvety. Hríby sa skladajú z dvoch častí, stopku som vymodeloval z rámčeka, ktorý som nad ohňom vytiahol do požadovaného tvaru a klobúčik je vymodelovaný z dvojzložkového epoxidového tmelu. Kvety sú maličké kvietky neznámej rastliny ktorú som našiel vysušenú pri Dunaji.

Samotné maľovanie podstavca je rovnaké ako u figúrky kde základ tvorí syntetická, alebo akrylová farba, upravená olejmi.■

Branislav Lukačovič
Foto: Vlado Begera

Síbly nad Zlatou Korunou aneb Nezavrhujte vakuformy!

Aero C 3 A
Měřítko: 1/48
Výrobce: MPM

Již jako malému klukovi hltajícího vše, co "voní luftem", mi otec při procházkách na Horní Zlatou Korunu vyprávěl, jak tu létaly Síbly s vlečnými terči, a za chvíli se za nimi „vydávaly na lov" patnáctky... Siebel 204 (Aero C 3 A) je nádherný letoun, bohužel zatím ztvárněný ve dvaasedmdesátině jen letitým, ale přesným modelem KP, a ve čtvrtce ihned po revoluci vydaným „vakuáčem" od MPM.

Jsem si vědom, že dnes řada modelářů zhýčkaná novými Tamiyemi, ohrnuje nos nad resinovými modely. Slovo vakuformy už nastupující generace možná ani nezná…
Vím, že místo polotovaru (normálního stříkaného modelu) dostaneme do rukou něco méně než čtvrttovar, ale jsou prostě typy, které mermomocí ve sbírce mít chceme, a jinak než jako „něco vypouklého na rovné desce" se prostě nevyrábí. Druhou věcí také je „vakuáč a vakuáč". Například náš Síbl má touto metodou zhotoveny: trup, křídla, ocasní plochy, motory, kabinu. Vše ostatní je (sice trochu humpolácky) řešeno metodou short-run. Takže není všechno „prašivina", jako Jak 17 od Dubeny, kterou (přiznám barvu) sem i já v polovině stavby hodil do tehdy ještě netříděných odpadů.
Vaku díly Síbla působí velmi slušným dojmem. Abychom mohli porovnávat co nám vlastně výrobce přichystal, musíme si nejdřív díly „dovyrobit". V současné době nám usnadní práci ruční bruska s kotoučkem, kterou základní díly odřízneme (sbohem kudlání skalpelem!). Na sbroušení dosedacích ploch ještě nikdo nic nevymyslel, takže pěkně A4-ku osmdesátky šmirglu a jedem, jedem neflákáme se Kefalín! Jako podklad jsem použil časopis Zlínek, a řadu fotografií zrestaurovaného kbelského krasavce z L+K. Nic mě netahalo za uši, žádná křivka nebyla vyloženě mimo.
A tak vzhůru do stavby. Teda interiér - klobouk dolů! Na to že se jedná o 17 let starý model, hezky zpracované sedačky, boční pulty, berany, vše doplněno leptanými díly… Pro běžný vitrínový model stačí jen odstranit občasné nepěkné „pecky", vše přebrousit, vyleštit a nastříkat. Prostor pro pasažéry byl variabilní, ale já doporučuji variantu – „PRÁZDNO". Uvnitř je taková tma, a malými okýnky tak málo vidět…že by vybavování je ztráta času. Ale jednu věc bych tady už udělal jinak. Místo vyřezávání jednotlivých okýnek, a následném vlepování acetátových obdélníčků, bych vyřízl okna všechna, a „zaskli" acetátem pruh, a jednotlivá okna zamaskoval. No z chyb se člověk učí. Nečekejte, že poloviny trupu sednou jak p**** na hrnec. Čeká nás řada tmelení, a broušení, a tmelení…Na podobné peripetie se připravme i při sestavování ostatních vaku dílů. Díky značnému kitování zmizí i rytí a la Matchbox, a tak doporučuji všechny spáry zalít zahuštěným epoxidem NHP, a narýt model komplet znovu. Největší nápor na nervy nás ale teprve čeká. A to je slícování horní a přední části prosklené přídě. Můj (snad nejméně psychicky náročný) způsob: vteřiňákem přibodovat obě, v rukou se bortící části. Spoj zalít výše zmíněným epoxidem. Ten pak brousit a leštit. Nakonec celou kabinu stříknout lesklým Tamiya lakem. Zní to jednoduše, ale 2 odpoledne máte co dělat. Práci vám totiž mj. znepříjemňují i „čudlíky", nutné zlo vaku technologií. Pak už jde vše „ráz na ráz"… Spoj trup - křídlo nesedí, tmelit. Trup - ocasní plochy nesedí, tmelit. Křídlo – motorové gondoly, nes…., pardon, ty jsou jak z jiného eroplánu! Tady padne tmelu!
Drobné dílky, a jejich očišťování už v nás vyvolá jen lehký trochu připitomělý úsměv na tváři,… a pokud jsme došli až sem, a nebyla nutná návštěva psychiatrické ambulance, věřte, že nás čeká už jen radostná chvíle, kterou je výběr kamuflá-►

že, a její aplikace. Já dlouho váhal mezi „kbelskou", a světle béžovou s modrým pruhem na boku. Nakonec jsem zvolil tu, dle které jsem model stavěl, nechal si vyříznout masky LB – 05, a Síbla stříknul tak, jak muzeální, a zvláště čerstvě zrestaurované letadlo vypadá. Čistě, bez jediného náznaky patiny, a vše „přefábloval" polomatným sprejem Gunze (v tomto případě ale vidím, že jsem měl sáhnout po lesklém laku).

Asi je vám jasné, že o „pohodovku" se nejedná, jenže pohled na tohohle krásného macka s rozpětím nějakých 40cm, tak ten pohled za tu fušku stojí!

Martin Decarli (ČR)

NENECHAJTE SI UJSŤ!

TERMINAL MEET 2007

BRATISLAVA 24.11. 2007

www.kpmbratislava.sk

STRETNUTIE A SÚŤAŽ MODELOV DOPRAVNÝCH A CIVILNÝCH LIETADIEL NA PLASTIKOVEJ ZIME 2007

24.11.2007

LB-05

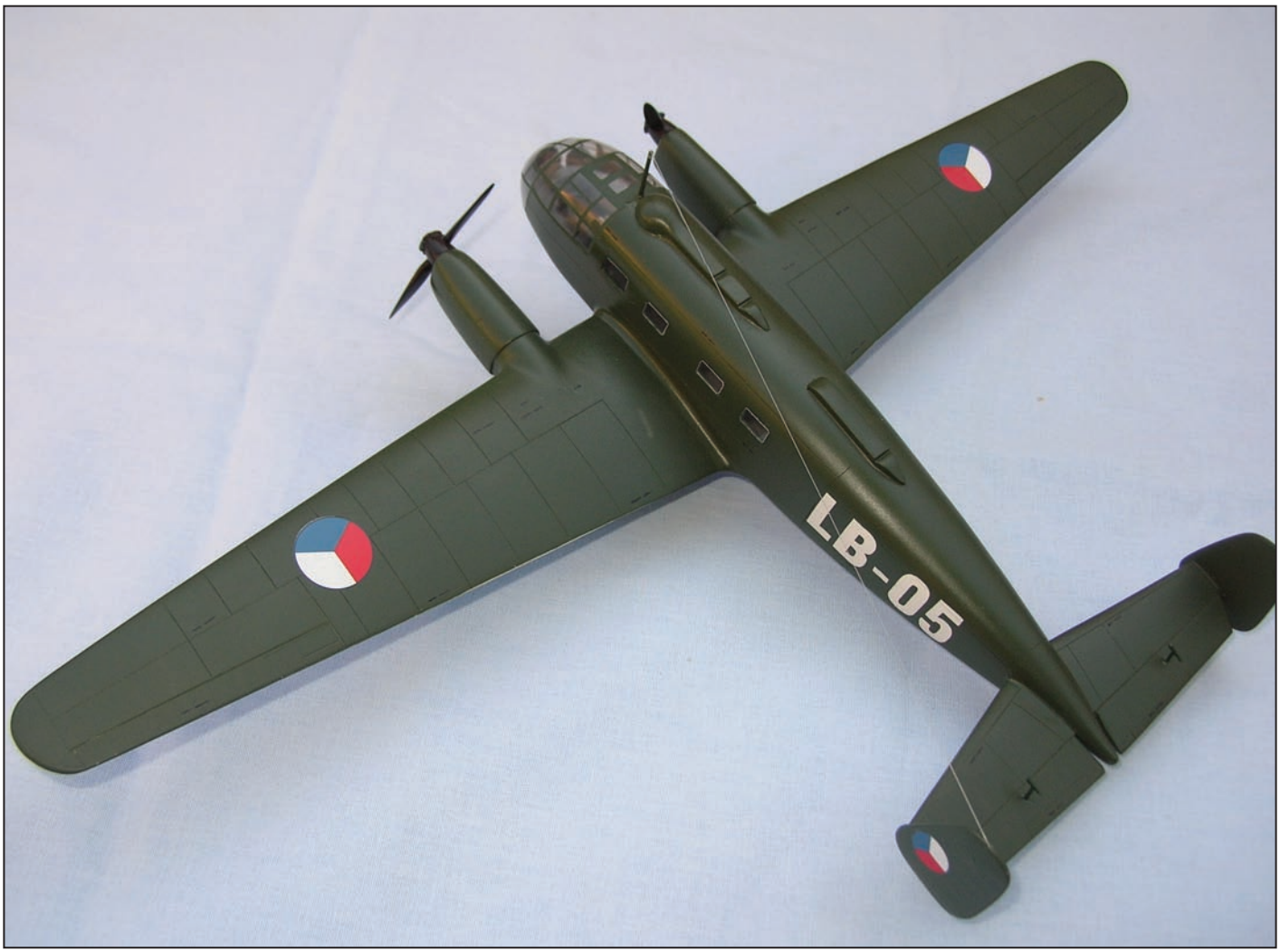
LB-05

3,7cm PaK 36 auf Infanterieschlepper UE (f)

Nemecká armáda pri svojom ťažení do Francúzska ukoristila mnoho typov tankov a obrnených vozidiel, ktoré okamžite, alebo po menších úpravách používala po celý zvyšok vojny. Asi najslávnejšou jednotkou používajúcou najmä ukoristenú výzbroj bola 7. dobrovoľnícka horská divízia Prinz Eugen. Fotografie koristnej techniky používanej hlavne počas proti partizánskych bojov na Balkáne sú dobre známe. Koristnú techniku používali vo veľkej miere aj rôzne policajné jednotky, ale veľakrát aj prvosledové jednotky nepohrdli použitím koristnej techniky. Výrazný podiel na výzbroji 21. pancierovej divízie počas bojov v Normandii mala koristná francúzska technika. Pri týchto bojoch používala aj pôvodne delostrelecké ťahače francúzskej armády Renault UE, už nie na účel, pre ktorý boli vyrobené, ale ako pomocné vozidlá vyzbrojené rôznymi typmi zbraní. S určitosťou sú doložené dva typy a to – ako nosič rakiet pod názvom 28/32 cm Wurframen(Sf) auf Infanterieschlepper UE(f) a tiež ako nosič rozšíreného 37 mm protitankového kanónu, s originálnym názvom 3,7cm PaK 36 auf Infanterieschlepper UE (f). Keďže mám výraznú slabosť pre Renault UE a nadstavby na tomto ťahači, bolo jasné že tento typ musím vo svojej vitríne mať. Dúfam, že ich tam časom budem mať všetky.

Základom pre model je Niszczyciel Czołgów UE 630 (f) od firmy RPM, z ktorého nie je použiteľný kanón, keďže sa nejedná o 37 mm Pak, ale 47 mm ruský protitankový kanón. Podobnosť je síce veľká, ale znalci to spoznajú. Ako nadstavbu som teda použil 37 mm PaK zo stavebnice Dragon. Štít kanónu by potreboval nahradiť leptom, ale po jeho stenčení pilníkom a brúsnym papierom nevyzerá až tak zle. Model ťahača je prebal modelu Renault UE firmy Mirage Hobby, a je na úrovni stredne kvalitného short-run modelu, čiže je kvalitatívne slabší. Na modeli je pár prepadlín, nejaké tie otrepy, stopy po vyhadzovačoch sú až na pár výnimiek v miestach, ktoré po zostavení modelu nebude vidieť. Na niektorých dieloch, najmä menších je výrazne posunutá deliaca rovina. Jednotlivé časti pri opatrnom lepení cel-►

kom dobre pasujú do seba, a model vyžaduje minimum tmelenia.
Model som nastriekal surfacerom 1000 od GSI, potom zelenou č. 70 od GSI. Z hmoty tack-it som vyvá'al tenké hady a zamaskoval časti, ktoré na hotovom modeli budú zelené. Potom som model prestriekal pieskovou č. 39 tiež od GSI. Nasledovala patina pomocou bodiek olejových farieb rozmývaných zvlhčeným štetcom, wash, drybrush, odreniny pieskovou a tmavou sivou Vallejo farbou, domaľovanie detailov, pigmenty. Na záver som na korbu naložil schránky na náboje, a prikryl ich plachtou, tvarovanou pomocou zmesi disperzného lepidla s vodou a dofarbenou zelenou farbou Vallejo. Ako maskovacie konáre som použil leptanú sadu konárov javora od firmy Eduard, ktorých výhodou je relatívne pekne znázornená štruktúra listov a nevýhodou plochosť. Listy som nastriekal zelenou, konáre nafarbil hnedou a štruktúru listov zvýraznil technikou drybrush s použitím Vallejo farieb.

Obsluha

Figúrka strelca sediaceho na korbe vozidla je kombináciou dvoch rôznych figúr z modelu 37 mm PaK-u od firmy Dragon, poloha bola čiastočne upravená žiletkovou pílkou a dvojzložkovým tmelom.
Figúrka nabíjača je opäť kombináciou figúrky z vyššie uvedenej sady, nohy sú z domáceho vrakoviska.
Figúrka veliteľa je pôvodná z rovnakej sady, je doplnená akurát hlavou zo sady Verlinden, pretože je najviac viditeľná.
Figúrky boli doplnené osobnou výstrojou a výzbrojou, rôzne zavesenou a poukladanou na vozidlo a okolo neho.

Dioráma

Dlho som rozmýšľal do akej diorámy tento stíhač umiestnim, až som náhodou na internete našiel pár fotografií z Normandie a na jednej z nich bránu. Pôvodný zámer bol umiestniť stíhač tankov do brány a pred bránu ako maskovanie umiestniť drevený voz naložený senom. Keď som však umiestnil par fotiek rozostavanej diorámy na Modelfórum, zniesla sa vlna kritiky, že voz je príliš veľký a potláča Renault UE. Takže som to prehodnotil a tento voz nakoniec nepoužil. Neprekáža, počká do inej diorámy.
Stĺpy brány a stenu som odlial zo sadry do formy z balzy a následne patinoval veľmi zriedenou sivou Vallejo farbou v niekoľkých vrstvách. Obité miesta som nafarbil tehlovou farbou a následne vyryl medzery medzi tehlami. Nasledoval wash tmavo sivou olejovkou a drybrush hrán a vystupujúcich miest bielou olejovou farbou.
Drevenú striešku som narezal z balzy a nafarbil riedkou kombináciou sivočiernej a hnedej Vallejo farby. Nasledoval drybrush pieskovou. Rovnaký postup som použil aj na obe krídla brány, akurát som doplnil závesy krídiel z plastikovej doštičky a kruhového profilu, ktoré som nafarbil farbou imitujúcou hrdzu a doplnil stečenú hrdzu na drevené časti krídiel brány.
Dlažba je z moduritu, ktorý som po rozvaľkaní nakrájal na jednotlivé kocky a povaril vo vriacej vode asi 10 minút. Jednotlivé kocky som nalepil na podložku, doplnil leptaný kanálový poklop zo sady Ex-►

tratech, nastriekal tmavou sivou, potom wash čiernou a drybrush svetlou sivou.
Ostatný povrch je vytvorený zo zmesi tmelu na sadrokartón, jemných drevených pilín, Herkulesu a vody, do ktorej bol po nanesení a vytvarovaní terénu vtlačené kúsky mačacieho steliva imitujúceho drobné kamienky. Povrch bol nastriekaný pieskovou farbou, nasledoval wash niekoľkými odtieňmi pieskovej a hnedej farby a drybrush svetlou pieskovou.

Vegetácia

V dioráme je použitých niekoľko rôznych postupov na imitovanie vegetácie, husté kríky sú vytvorené z brúsnej vlny nastriekanej na hnedo, poprášenou lepidlom v spreji, posypané statickou trávou a vláčikárskym lístím. Následne nastriekané niekoľkými odtieňmi zelenej a drybrush žltou. Leptané lístie je nafarbené rovnako ako to, ktoré je umiestnené na Renaulte. Kríky v pravej časti brány pri pohľade odzadu je kombináciou stoniek z buriny rastúcej okolo novostavby v ktorej bývam, lístie je z jahniad brezy. Nafarbené zelenou Vallejo s drybrushom žltou olejovkou. Na nízku trávu som použil statickú trávu a posyp Woodland scenic, prestriekanú tmavou zelenou s drybrushom svetlo zelenou. Uschnutá tráva je z inštalatérskej kúdele.

Doplnky

Keďže pôvodne uvažovaný drevný voz bol veľmi dominantný doplnil som vlastnoručne z balzy a kolieska z vrakoviska vyrobený fúrik naložený senom z inštalatérskej kúdele.
Na vyváženie som na pravú stranu doplnil sud, niekoľko fliaš, dve konvice a poľnú fľašu.

Diorámu som staval ako doplnok k Renaultu UE, ale aj aby som si vyskúšal niektoré postupy pri tvorbe dioráma. ■

Roman Čajka

Lockheed YO-3A 1/48

Vetroň zvaný Tichá hviezda

Lockheed YO-3A
Mierka: 1/48
Výrobca: Legato (CZ)
Rok: 2005
Forma: Nová/Resin

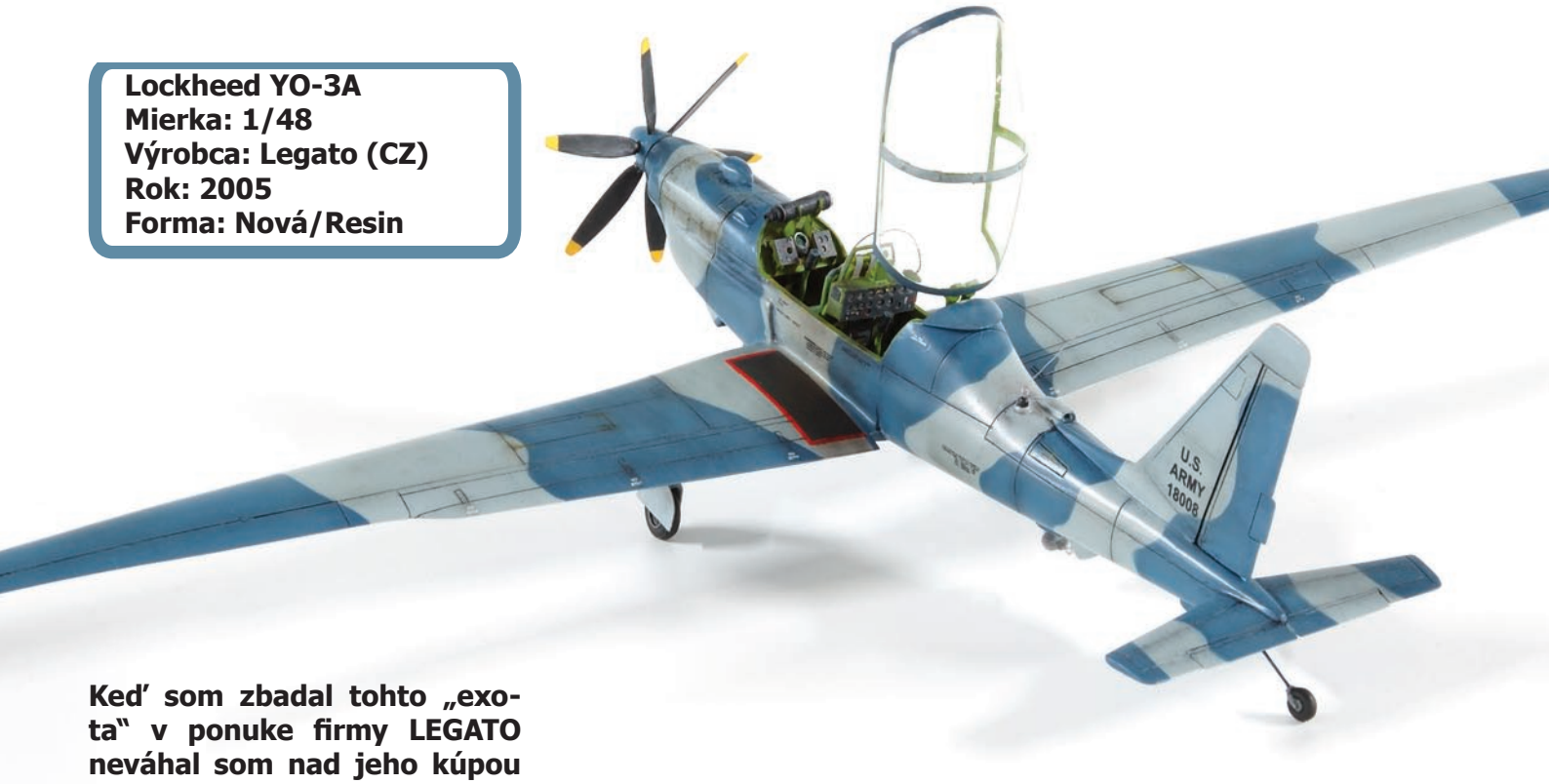

Keď som zbadal tohto „exota" v ponuke firmy LEGATO neváhal som nad jeho kúpou ani minútu. Neodradila ma ani skutočnosť, že ide o odlievaný celorezinový model, doplnený plieškom fotoleptov a vákuovaným prekrytom kabíny.

Skutočné lietadlo vzniklo v dielňach firmy Lockheed v počte 11 kusov (niektoré pramene uvádzajú 15 kusov) prestavbou vetroňa Schweizer SGS 2-32, ako odpoveď na požiadavku poskytnúť vojskám nasadeným vo Vietname možnosť nočného prieskumu a pozorovania. Z uvedeného dôvodu bol kladený značný dôraz na tichú letovú charakteristiku stroja, k čomu koncepcia vychádzajúca z vetroňa bola priam predurčená. Podkladové materiály sa dajú, po zadaní kľúčových znakov nájsť na internete. Nie je ich síce množstvo ako u iných známych typov, pre stavbu ale postačujú a niekedy sú priam nevyhnutné. Aj záujemcovia o históriu si na webových stránkach môžu zistiť veľa zaujímavého o vzniku stroja a jeho nasadení.
Stavebnica je uložená v krabičke tvorenej spodnou časťou z tuhšieho kartónu, dostatočne chrániaceho obsah a vrchnákom, ktorý je, žiaľ, z mäkkého papiera a plní skôr opačnú úlohu. Nebezpečenstvo poškodenia hrozí najmä prekrytu kabíny, pretože ide o vypuklú bublinu zaberajúcu celú výšku krabice. Veľké diely krídiel a trupu boli páskou prilepené ku dnu krabice a zabezpečené proti posunu a poškodeniu. Diely sú odliate čisto, bez viditeľných bubliniek. Fotolepty, dekály a kabína boli uložené v samostatných igelitových vrecúškach, menšie diely boli uložené voľne.
Stavbu som začal odmastením jednotlivých dielov kúpeľom v saponátovej vode. Diely som namočil asi na hodinu do misky, potom som ich vykefoval starou zubnou kefkou, opláchol pod tečúcou vlažnou vodou a na handričke nechal uschnúť do ďalšieho dňa. Pokračoval som najmenej obľúbenou a najšpinavšou činnosťou – odrezaním jednotlivých dielov žiletkovou pílkou od náliatkov a ich začistením. Menšie diely majú miestami tenké blany a neostré detaily, ostrým skalpelom sú však pomerne ľahko prekonateľné. S ohľadom na počet dielov sa to našťastie dá zvládnuť za jeden večer.
Štandardne som začal s kokpitom, ktorý je veľmi slušne vybavený. Na sedačky sa dolepujú upínacie pásy z priloženej planžety. Obe prístrojovky sú rovnako súčasťou leptov. Tu mám však prvú výhradu. Stavebnica totiž neobsahuje film s prístrojmi a musel som si preto pomôcť domácimi zdrojmi. Hľadanie vhodných náhrad, ich rezanie na jednotlivé prístroje a následné lepenie po kúskoch stavbu zbytočne zdržalo. Druhú výhradu mám ku schématickosti návodu pri zostavovaní kokpitu. Síce vás zorientuje, ako by to asi malo vyzerať, ale presnú polohu nalepenia jednotlivých dielov z neho nezistíte. Tu prichádzajú ku slovu v úvode spomenuté podklady na webe a nutnosť pozorného preštudovania fotografií. Napriek tomu som musel niektoré diely znázorňujúce trubkovú konštrukciu a mechanizmus otvárania kabíny upravovať aby sa vošli tam, kde by asi mali byť a aj tak nie som celkom presvedčený o správnosti svojich postupov. Nasledovalo zjednotenie povrchu dielov Surfacerom 1000 striekaným pištoľou (riedeným v pomere 2:1 v prospech riedidla) a farbenie. Väčšie plochy som striekal, detaily vyfarboval štetcami. Použil som Vallejo Model Color. Sú síce určené na ▶

štetec, ale mne osobne vyhovujú aj na striekanie, viac ako k tomu priamo určené farby radu Model Air toho istého výrobcu (riedim ich originálnym Airbrush Cleanerom v pomere 2:1 a pridávam pár kvapiek Mr. Retarder Mild od GSI (ex-Gunze) proti skorému zasychaniu na ihle, dajú sa však riediť aj obyčajnou destilovanou vodou. Patinu som riešil napúšťaním zriedenej olejovky Paynova šedá a nastrúhanými kriedami. Vlepenie kokpitu do trupu bolo bez problémov.

Lícovanie polovíc trupu ma príjemne prekvapilo. Lepil som postupne, od prednej časti ku chvostovej, stredne hustým sekundovým lepidlom. Diely som k sebe jemne sťahoval svorkami. Následne som styčné plochy v primeranom množstve zalial riedkym sekundákom, ktorý v tomto prípade fungoval aj ako tmel.

Krídla k trupu lícovali taktiež bez väčších problémov, tmeleniu som sa nevyhol len na spodnej strane prechodu pravého krídla k trupu. Keďže model má značné rozpätie a krídla sa mali lepiť natupo poistil som spoj navŕtaním dvoch tŕňov z modelárskych špendlíkov do každého krídla. Podvozkové šachty sú naznačené len hladkým vybratím, bez znázornenia konštrukcie, alebo rozvodov. V podkladoch som fotky nenašiel, takže tejto časti stavby som sa vôbec nevenoval. Len som povrch šácht zľahka zrovnal frézkou a vŕtačkou jemne prehĺbil otvory na usadenie podvozkových nôh.

Nalepenie smerovky bolo bez problémov, presné umiestnenie polovíc VOP odporúčam konzultovať s podkladmi na internete. Poslednú výhradu mám k ostrohovému kolesku. Je totiž odliate v jednom kuse s vidlicou, usadením v trupe (tie mi nevadia) a pružnou „strunou" na ktorej je uchytená vidlica. Práve „struna" odliata z rezinu je veľmi krehká a pokiaľ ju počas stavby nezlomíte asi nemá šancu udržať váhu modelu. Preto som túto zostavu rozrezal, samostatne nalepil uchytenie k trupu, vyvŕtal dierky do uchytenia a do vidlice a strunu nahradil lekárskou ihlou primeraného priemeru.

Povrch celého modelu som prebrúsil papierom hrúbky 1000 pod vodou, nastriekal Surfacerom 1000 a opäť prebrúsil. V tejto fáze sa objavilo pár bubliniek, ktoré som zahladil sekundákom, opäť prebrúsil a následne vyleštil flanelovou handričkou s využitím leštidiel LESK od KPM Bratislava.

Nasledovalo nalepenie reflektoru na spodok trupu (opatrne som mu vyfrézoval parabolu, zasklil ju priehľadným epoxidom a doplnil nejaké káblíky) a jeho vakuovaného prekrytu, ktorý som opatrne vyrezal skalpelom z planžety. Bál som sa zahmlenia fólie sekundákom, preto som použil Herkules. Nešetril som, pretože vinou mojich rúk som nevyrezal vákuovaný kryt celkom presne a potreboval som „zatmeliť" drobné medzery na dosadacích plochách. Lepidlo som nechal vytvrdnúť do druhého dňa. Svoj účel to splnilo, Hercules štandardne „spriesvitnel", zľahka som ho prebrúsil brúsnym papierom hrúbky 2000 pod vodou a prekryt som vymaskoval. Okraje som oblepil tenkými pásikmi narezanej Kabuki pásky a zvyšok pretrel maskolom.

Pomerne veľkú pozornosť si zaslúži vrtuľa. Zostava je tvorená kužeľom, na ktorom som tenkým vrtákom prehĺbil dierky na osa- ▶

denie vrtuľových listov a samotnými listami. Stavebnica ponúka dve možnosti, vrtuľu trojlistovú alebo šesťlistovú. Voľba vrtule je dôležitá, pretože ovplyvňuje výber kamufláže (šedo – šedú, alebo hnedo – pieskovú). Šesť listov mi pripadalo zaujímavejších, moja voľba bola jasná. Že išlo súčasne o pracnejší variant asi netreba zdôrazňovať. Začistenie listov do približne rovnakého tvaru si vyžiada dosť trpezlivosti, o ich nalepovaní na kužeľ ani nehovoriac. Chýbajú im vodiace kolíky (čo je u odlievanej stavebnice skoro samozrejmé), preto okrem sekundáku to chce aj dobré svetlo, trpezlivosť a neustále kontrolovanie geometrie. Použil som stredne husté lepidlo, aby som z uvedeného dôvodu, mohol ešte chvíľku s listami pracovať.

Kamufláž som striekal farbami Gunze radu C riedenými v pomere 2:1 originálnym riedidlom. Stredy jednotlivých polí som zosvetlil pridaním pár kvapiek bielej (do svetlejšej) a svetlej šedej (do tmavšej) kamuflážnej farby. Kontrast farieb som utlmil prestriekaním celého modelu veľmi nariedenou zmesou oboch kamuflážnych odtieňov (v pomere 1:1:8 v prospech riedidla) a linky paneláže som prestriekal v podobnom pomere nariedeným odtieňom Tamyia Smoke. Nasledovalo prestriekanie povrchu lakom Future, nanesenie asi 10 kusov dekálov a napustenie paneláže olejovkou Paynova šedá. Vrchný finiš tvorí polomatný lak Model Master. Drobné opotrebenie povrchu som naznačil syntetickou farbou Agama odtieňa Zinc chromate tenkým štetcom.

Záver tvorilo nalepenie detailov. Podvozkových nôh a ich krytov z plechov, antény za kabínou (tenký medený drôtik som navinul na lekársku ihlu, zvyšnú časť opatrne vyrovnal pinzetami a nalepil do pripraveného otvoru) a prekrytu kabíny. Priznám sa, že som ho od začiatku chcel otvorený, preto som ani neskúšal ako lícuje s trupom. Obávam sa však, že jeho zavretie nebude možné ak vo vidlici na prednej prístrojovej doske pozorovateľa necháte tubus optiky pozorovacích prístrojov (ktorý tam musí byť pokiaľ je lietadlo na zemi, pozorovateľ ho z bezpečnostných dôvodov inštaloval až po vzlete resp. demontoval pred pristátím).

Ako v stručnosti zhodnotiť stavebnicu a stavbu na záver? Model predstavuje nevšedný atraktívny typ, ktorý zaujme všetkých vyznávačov „stars and stripes" alebo NA-M-ákov. Naviac asi bude o chvíľu aj raritou, pretože výrobca zatiaľ neuvažuje (ak vôbec) nad ďalšou sériou. Úroveň detailov a čistoty spracovania nemôžem porovnávať s inými celorezinovými modelmi, ▶

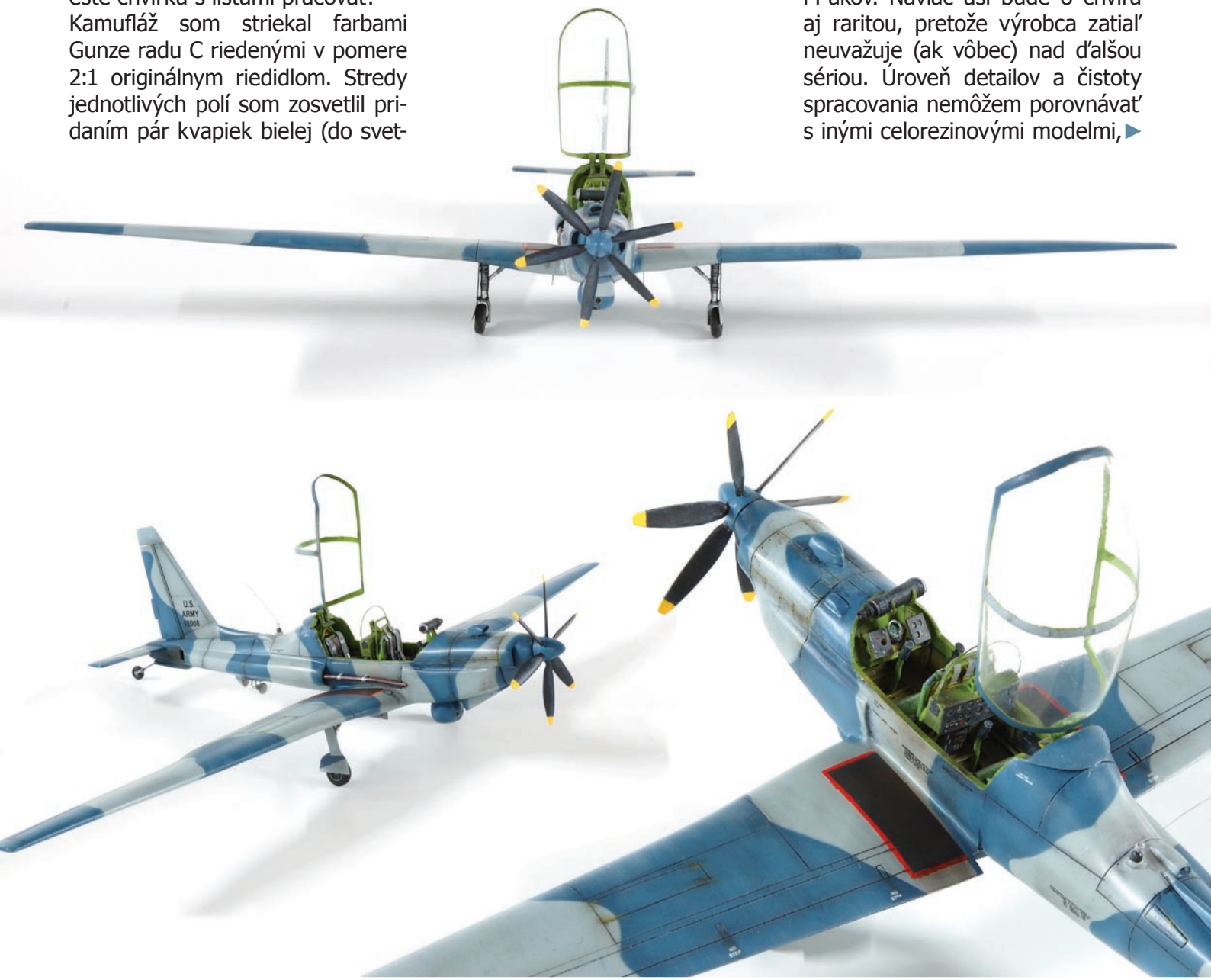

pretože ich nevlastním (zatiaľ?). Z môjho pohľadu šlo skôr o príjemné prekvapenie. Samotná stavba určite nie je pre začiatočníkov, skúsenejším však nespôsobí neprekonateľné problémy a trpezlivých odmení neopozeraným typom vo vitríne. ■

Alexander Sidorják
Foto: Vlado Begera

Nissan 350Z

Mierka: 1/24
Výrobca: Tamiya
Rok: 2002
Forma: nová, plast

Popri stavbe modelov pravidelne potrebujem na odreagovanie model Tamiya. Je to proste oddychovka. A tak som prednedávnom vybral zo skrine 350Z. Nedá sa nič robiť, vyzerá to, že som zaťažený na Nissany. Je to už tretí za posledný rok, a na ďalšie sa v budúcnosti chystám. 350Z sa mi páčil, odkedy som ho prvý raz videl. Bohužiaľ je urobený tak, že sa do neho nezmestím. Teda zmestím, ale nie optimálne. To však nijako neovplyvnilo stavbu modelu.Model je, podľa očakávania, perfektný. Najviac ma dostal podvozok, ktorý je lisovaný v jednom kuse a má super detaily. Oddychovka znamená samozrejme stavbu z krabičky. Pod krabičkou samozrejme myslím postavenie bez akéhokoľvek doplnku, čo je nakoniec aj definíciou stavby z krabičky – čiže z toho, čo je v nej obsiahnuté. Na rozdiel od subjektívnej definície takejto stavby dnes, s ktorým sa dá stretnúť hlavne v iných, než auto-moto kategóriách. Oddychovka je u mňa osobne aj čo najväčšie uľahčenie stavby. To väčšinou znamená vynechanie vecí, ktoré bude možné schovať, teda napríklad motora. Toto je klasická curbside Tamiya, takže ma za to aspoň nemôže nikto kritizovať :). Keďže u modelu mi ide najmä o to, aby sa páčil (hlavne mne, ale aj ostatným, ktorí ho uvidia), treba brať do úvahy celkový výsledný dojem. Ten ovplyvní aj farba (pre pravoverných „camo"). Nemám v úmysle zúčastniť sa nejakej bodovačky. Áno, okrem určitých výhrad k samotnému princípu mi toto rozhodnutie uľahčujú moje (ne)schopnosti :). Preto nemusím voliť len z farieb, v ktorých jazdia skutočné stroje. Ale akú peknú farbu vybrať? Keďže raz ma očaril jeden kus, ktorý vedľa mňa zastavil na ulici a bol vo farbe Nissan Daytona Blue, nadchla ma modrá. Spomenul som si na fľaštičku farby, ktorá bola vzadu v zásuvke a čakala na svoju šancu. Bola to zaujímavá modrá Gunze C - Cobalt Blue. Bolo rozhodnuté. Podvozok je, ako som spomenul, v jednom kuse. Čas, ktorý sa tým ušetrí pri začisťovaní a zostavovaní sa dobehne pri maľovaní. Čiastočne som ho striekal, maskoval a znova striekal a čiastočne som maľoval štetcom. Použil som farby Tamiya zhruba podľa odporúčaní návodu. Pekným doplnkom sú kovové koncovky výfukov. Kolesá majú prirodzený vzhľad správne skôr hliníkový, nie chrómový. Pneumatiky sú úplne dokonalé, bez jedinej výhrady. Aj interiér je na maximálnej úrovni spracovania a detailov. Nastriekal som ho Tamiya-mi, dvojtónovou šedou kombináciu. Doplnky som namaľoval pomocou striebornej fixy, a gombíky na striebornou ceruzkou. Na stred volantu prišiel metal transfer so znakom Z. Karosériu som očistil od deliacej roviny formy a zľahka prebrúsil, aby sa dobre prichytil základ. Ako základ pod svietivú modrú som použil biely Mr. Base White. Nastriekal som Cobalt Blue riedený v pomere 2:3 v prospech riedidla. Na druhý deň som ju preleštil. Potom nasledovali dve wet vrstvy laku Gunze Super Clear II – každý deň jedna. To som dôkladne vyleštil a pridal ešte jednu wet vrstvu. Tú som definitívne doleštil a vyhlásil výsledok za lesklý. Na sklá som nalepil narezané masky a zvnútra nastriekal polomatnú čiernu Tamiya. Priehľadné diely som na model prilepil čírym epoxidom. Stačilo spojiť podvozok, interiér a karosériu dokopy, nalepiť stierače a bolo hotovo. Reakcie ostatných jasne ukazujú, že farbu som zvolil dobre a celkový efekt je taký, ako má byť.■

Ronald Kvarta

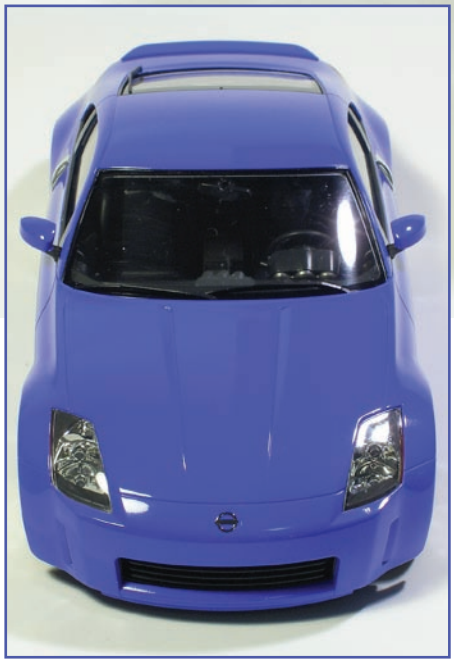

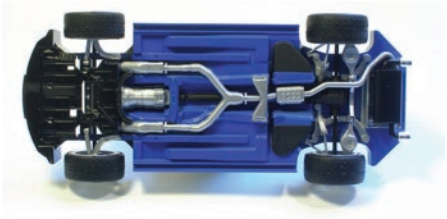

Boeing 737-300 1/144

"Bulík"

Boeing 737-300
Mierka: 1/144
Výrobca: Minicraft (USA)
Rok: 1998
Forma: pôvodná, plast
Počet dielov: 40
Doplnky: dekály Avalon, plechy Extratech

Boeing rady 737 je najrozšírenejší „airliner" na svete, ktorého počet vyrobených kusov už presahuje 5000. A je aj najpočetnejší čo sa týka mojej zbierky modelov dopravákov v mierke 1/144, či už postavených, alebo tých uložených v škatuliach.

Klasické Bulíky verzií -300 a -400 je dnes už našťastie možné získať v podaní dvoch výrobcov. Staré známe Minicrafty nedávno doplnil belgický Skyline, alias DACO, ktorý spracoval aj najkratšiu verziu - 500. Teda, označenie „doplnil" nie je úplne namieste, keďže modely Skyline opravujú a odstraňujú všetky nedostatky amerických stavebníc a v podstate ich tak posielajú do predčasného dôchodku. Aj to bol možno dôvod, prečo som sa stavebným spôsobom rozhodol zbaviť posledného Minicraftu ležiaceho v mojom kitníku. Postavil som už dvoch, tak som presne vedel, čo ma čaká, navyše činnosť mala byť uľahčená použitím vynikajúcich leptaných doplnkov Extratech. Hlavným impulzom k tejto stavbe však bol vznik novej firmy na poli modelárskych doplnkov na civilov - Avalon, za ktorou stoja známe postavy českého kitárskeho biznisu. Samozrejme, vznik samotný tým popudom nebol, ale bol ním pre-miérový aršík dekálov na Boeingy 737 mexickej leteckej spoločnosti TAESA.

Transportes Aéreos Ejecutivos, SA bola mexická nízkonákladová letecká spoločnosť založená v roku 1988 mexickým podnikateľom libanonského pôvodu (Alberto Abed Schekaiban). Konkurencie schopnosť na trhu a nehoda DC-9-31 (let 725 Uruapan - Mexico City, 18 mŕtvych), ktorá poukázala na mnohé nedostatky v oblasti bezpečnosti a údržby, urýchlili zastavenie prevádzky v roku 2000. Letový park spoločnosti zahŕňal okolo 70 lietadiel, z toho 34 kusov bolo typu 737-300. ▶

Stavba

Pliešok doplnkov Extratech obsahuje mnoho výborne navrhnutých detailov. Použitý kov sa vznikajúco ohýba i lepí. Práce sa začínajú zabudovaním šácht podvozku. Najväčší počet dielov je venovaný práve týmto partiám a zmenia ich skutočne na nepoznanie, respektíve bude konečne poznať, že sa jedná o sedem-tri-sedmu.

Číry prekryt kokpitu nesedí na trup úplne ideálne. Pilotný priestor som sa rozhodol vôbec neriešiť (a na okienka použijem dekál), preto som mohol brúsiť a tmeliť bez väčších obáv. Povrch trupu nemá naznačenú žiadnu paneláž (len dvere, a aj to nesprávne) preto som ju kompletne vyryl rydlom Tamyia podľa trupu modelu Skyline/Daco.

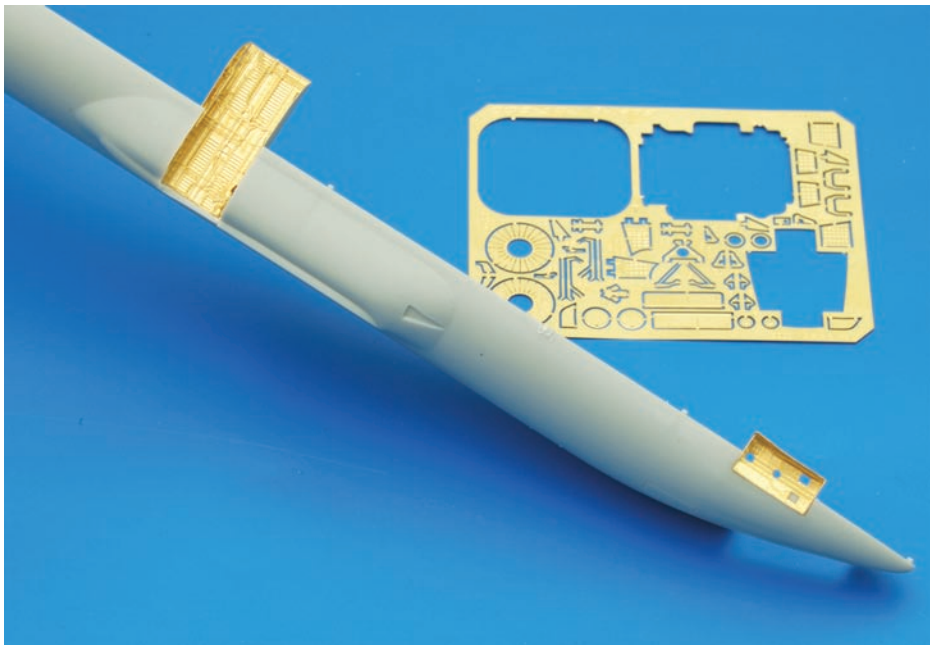

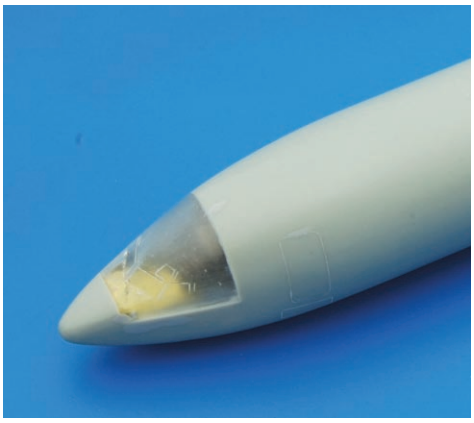

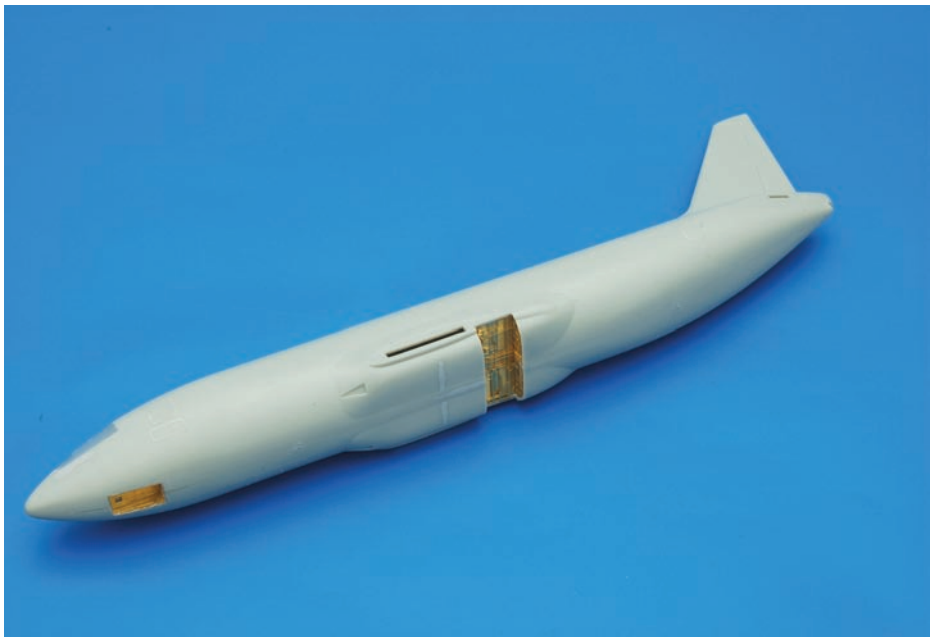

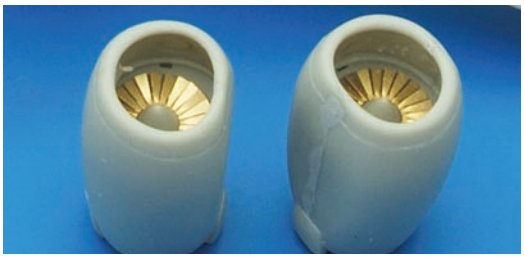

Motorom veľmi pomôžu vyleptané lopatky „ventilátora". Pohonné jednotky, hlavne ich zavesenie pod krídlo, je najslabším článkom modelu Minicraft. Docieliť správnu polohu motorových gondol je bez zásadných úprav pylónov veľmi zložité. V mieste napojenia gondol z nich treba poriadne ubrať materiálu. ▶

Povrchovku nezačínam nijak ináč než vrstvou Surfaceru 1000. Ten v ďalšom kroku, samozrejme po opravení nedostatkov, prebrúsim brúsnym papierom hrúbky 1500, čím získam výborný základ na nanášanie farby. Veľa modelárov tvrdí, že Surfaceroviny sú somariny a že to ide i bez nich. Samozrejme, že ide. No ja dosahujem želané výsledky až s ním, tak prečo si to neuľahčiť?

Ako prvé som nastriekal vodorovné chvostové plochy a krídla. „Chodníčky" na nich som ponechal vo farbe Surfaceru, myslím že výborne napodobňuje „Boeing Grey". Svetlá sivá je GS C315, jemne zosvetlená. Nábežné hrany zase dostali odtieň Super Fine Silver z rady Super Metallic. Po zamaskovaní už nastriekaných plôch dostal svoj kabát aj trup a motory. Biela je GS Super White, sýto žltá je C4 s pár kvapkami červenej C108.

Dekály ani nemá veľký zmysel komentovať, na 99% sú dokonalé. Perfektná sútlač farieb, jemnulinký lak, skvelá „spolupráca" s povrchom modelu a reakcia na softer Gunze. To jedno percento sa stráca v nepresne vyhotovených orámovaniach dverí. Podotýkam, že aršík je primárne určený na model DACO, no použitie na Minicraft nie je odlišné.

Po zaschnutí odekálovaného povrchu prišli na rad vrstvy lesklého laku Superclear, vždy prebrúsené a vyleštené leštidlami KPMBA (Jemným až na úplný záver, keďže obsahuje vosk).

Patinu obstarali Vallejo na štetec, zapustené do liniek a na krídlach aj stierané v smere letu. Ďalšie zašpinenie - stekance pod oknami, od dverí a za podvozkami - zase nastrúhané suché kriedy, nanášané vatovými tyčinkami. ▶

Podľa všetkého to bol môj posledný Minicrafťácky Bulík, a tak som si jeho stavbu vychutnal, a to aj preto, že som dobre vedel, kde ma čo čaká. Plechy Extratech sú maximálne užitočné a vydarená prvotina Avalonu zase príjemným prekvapením a spestrením. ■

Vlado Begera

Ste z Bratislavy a okolia?

Hľadáte ľudí s podobným koníčkom?

Príďte nás pozrieť!

www.kpmbratislava.sk

JB-2 Loon

JB-2 Loon
Mierka: 1/72
Výr.: MAC Distribution
Forma: Nová, plast
Počet dielov: 35

Keď som pred časom videl v ponuke MAC Distribution modely okrídlenej rakety V-1 v mierke 1:72 a jej odvodených verzií, siahol som po modeli s katalógovým číslom 72045 a označením JB-2 Loon.

Nie je to žiadna záhada, takto označené V-1 používalo americké letectvo pri povojnových testoch v priestoroch raketovej strelnice White Sands Missile Range v Novom Mexiku. Prvý štart sa uskutočnil 3.mája 1948, posledný 10. januára 1949 po 11 štartoch. Na testy bola vybudovaná štartovacia rampa, po ktorej sa pohyboval vozík so štartovacími raketovými motormi. Na vozíku bola umiestnená samotná okrídlená raketa.
Situáciu pri príprave rakety na štart znázorňuje aj kresba na veku stavebnice, nuž a práve to u mňa pri výbere stavebnice najviac zaváži lo.
Model je pomerne jednoduchý a presný, stavba je bezproblémová, treba si však dať pozor na geometriu krídla. Zaujímavosťou sú malé fotolepty – mriežka nasávania motora, dve krytky, Pitotova trubica a náporová vrtuľka na hrot strely. Povrch som nastriekal farbami Lifecolor – stačili mi len dva odtiene. Dekály obsahovali výsostné znaky dvoch veľkostí a označenie stroja. Strela je pri každom štarte nová, nemá žiadne olietanie, napustil som teda len linky kontrastnou farbou – na bielom telese rakety čiernou a na čiernom motore svetlosivým patinátorom. Vzhľadom na púštne prostredie White Sands ▶

som raketu ponechal v matnej povrchovej úprave.
Stavebnica obsahuje aj vozík, model s vozíkom som sa teda rozhodol uložiť na koľajnice. Tie som použil z rezinového odliatku koľají MV 066 od Planet Models a celok uložil na drevenú kruhovú podložku.
Vozík sa používal viacnásobne, jeho khaki farbu som teda upravil kriedami, aby získal „olietanie".
Terén okolo koľajníc som vytvoril zo stavebného tmelu, po vysušení som ho upravil disperzným lepidlom a posypal múkou. Celok som prestriekal matným lakom a upravil olejovými farbami a kriedami, aby som získal dojem púšte. Do zbierky mi tak pribudol ďalší raritný exemplár.■

Stanislav Keveš

Foto: Vlado Begera

Plastiková zima 2007

sa uskutočňuje za podpory:

Cultus Ružinov

AEROMEDIA a.s.

magnet press

Modelář
WWW.LETECTVI.CZ

HTmodel

Nakajima B5N2 „Kate"

Nakajima B5N2
Mierka: 1/72
Výrobca: Hasegawa

Po vyhlásení tématickej stavby „Vojna v Pacifiku" na Modelfóre som sa rozhodol, že si po dlhšej dobe postavím opäť nejakého Japonca. Doma veľa krabíc neskladujem, ale aj napriek tomu som objavil krabičku s týmto zaujímavým a pre mňa každopádne pekným strojom.

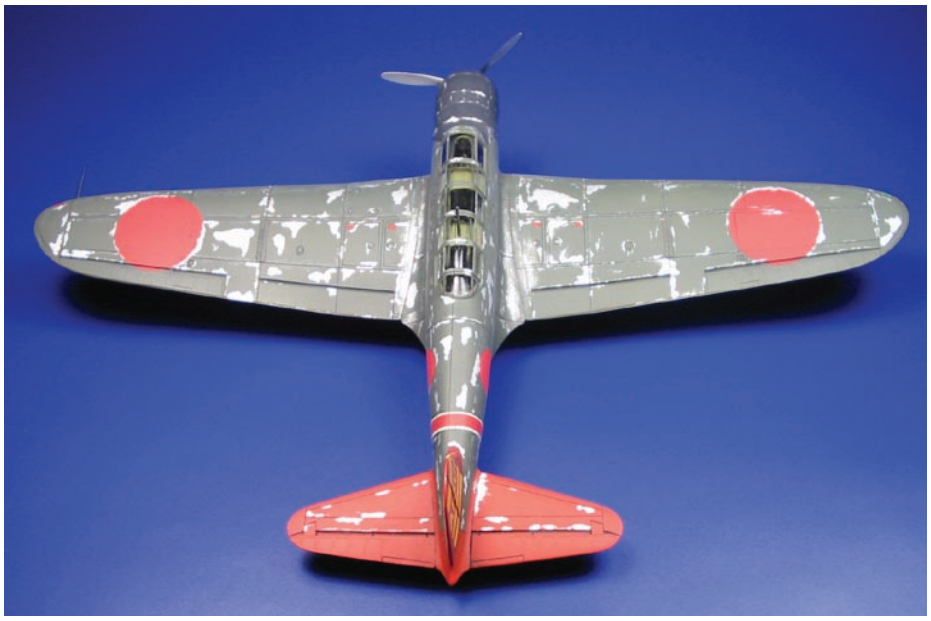

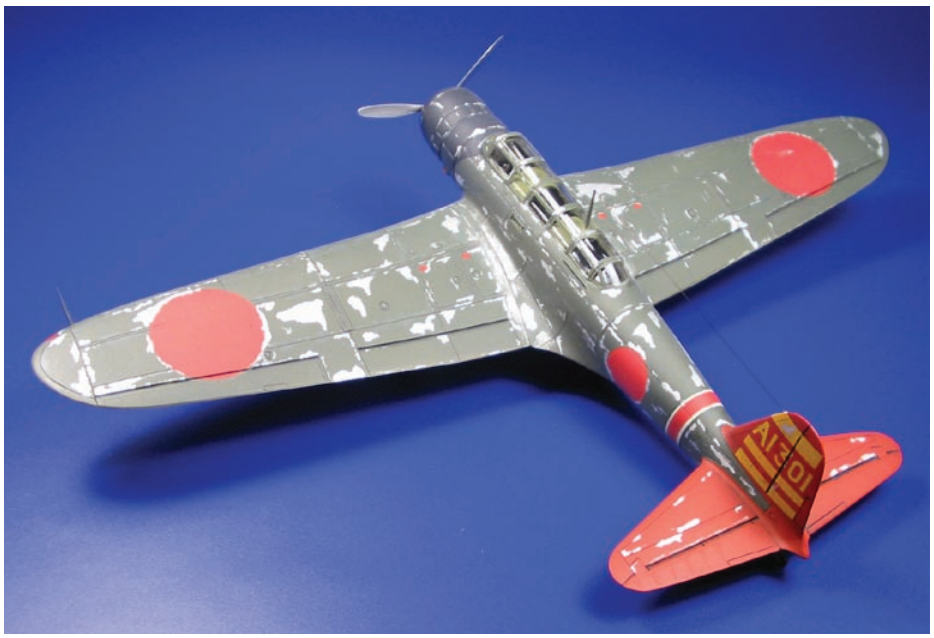

Vzhľadom na výrobcu modelu som očakával bezproblémovú stavbu. Diely do seba pasovali celkom dobre - trochu tmelu som použil na tradičných miestach (prechod krídlo – trup a vodorovné chvostové plochy – trup). Prekvapilo množstvo otrepov na malých dieloch. Nie je síce problém diely začistiť, ale od Hasegavy by som to nečakal. Model som postavil „z krabičky" bez úprav a doplnkov. Vyrobil som iba nové sedačky, pretože pôvodné sa mi nepozdávali a doplnil som na ne upínacie pásy. Kabínu som nechal uzatvorenú, takže mi to postačovalo. Pri výbere kamufláže padla voľba na stroj Mitsua Fuchidu z obdobia útoku na Pearl Harbour. Ohľadne tejto kamufláže som získal množstvo informácií, ktoré sa však často od seba líšili. Neviem, či je moje prevedenie stopercentne správne, ale pre mňa je to takto postačujúce. Horné plochy som nastriekal tmavozelenou IJN Green a spodné šedou IJN Gray, obidve Gunze rady H. Motorový kryt je nastriekaný farbou Revell Aquacolor Schwarz matt dotónovaný bielou a chvost je Karminrot od rovnakého výrobcu taktiež dotónovaný bielou. Model som prestriekal lesklým lakom opäť Revell Aquacolor. Nasledovalo nanesenie dekálov, ktorých som sa trochu obával kvôli ich hrúbke. Adhesol a Tensol od Agamy si však s nimi celkom dobre poradili. Paneláž som zvýraznil tradičným napustením olejovkou. Japonské lie-►

tadlá z obdobia 2.svetovej vojny trpeli častým odlupovaním kamuflážnej farby a ani v prípade mojej „Kate" to nebolo inak. Z fotiek je zjavné veľké opotrebenie povrchu. To som znázornil tzv. čipovaním striebornou Revell 99 s prímesou štipky lesklej čiernej. S výsledkom nie som veľmi spokojný, ale ďalšími pokusmi o nápravu by som modelu skôr ublížil ako pomohol. Celý model som nakoniec prestriekal zmesou matného a lesklého laku. Celkovo je model trochu matnejší ako som si pôvodne predstavoval. Na záver som prilepil drobné diely a natiahol anténu z rybárskeho vlasca o hrúbke 0,08 mm, ktorú som nafarbil čiernou liehovou fixkou. Model bol pre mňa prvým pokusom o striekanú kamufláž a ku štetcom sa už určite nevrátim. ■

David Michalko

M-10 Achilles

Model stíhača tankov vyrábaný firmou Extratech je, rovnako ako Jackson veľmi podarený. Postavil som však obyčajnú verziu stavebnice (nie extrapack), takže nemôžem posúdiť kvalitu doplnkov vo „vylepšenej" edícii. Ale predpokladám, že sa firma držala svojho štandardu. Inak o stavbe platí v zásade to isté ako u modelu M- 36, ktorú som popísal v minulom čísle magazínu.■

Peter Straka

M-10 Achilles
Mierka: 1/72
Výrobca: Extratech
Forma: plast

F-15
Mierka: 1/48
Výrobca: Revell

Stavba modelu je jednoduchá. Postupoval som podľa návodu. Kokpit som nechal pôvodný, rovnako aj sedačky. Základ bol streknutý tmavosivou farbou, doplnky boli farbené štetcom. Patinu a olietanie som naznačil striebornou ceruzkou Koh-I-Noor. Sedačky a pár doplnkov som napustil olejovkou. Displej pilota a navigátora bol najprv nafarbený načierno, potom zafarbený zelenou a nakoniec zaliaty Future-om. Podvozkové šachty som strekol nabielo. Pridal som pár vlastných popisiek a mierne napatinoval olejovkou. Nasávaciemu potrubiu som sa nevenoval, pretože som sa hneď na začiatku rozhodol potrubie zakryť ochranou, ktorá je súčasťou stavebnice. Model som lepil lepidlom Humbrol Liquid Poly, sekundovým lepidlom Flash a lepidlom LN 301. Veľké trupové nádrže sadli k sebe tak presne, že som na ne nemusel vôbec použiť tmel. Na jemné začistenie lepených plôch používam Gunze White base, ktorý nanesiem štetcom na lepenú plochu. Na druhý deň prejdem po ploche handričkou namočenou v riedidle a zotriem prebytočnú farbu. Lepenie prednej časti trupu s vlepeným kokpitom a trupovou častou s krídlami treba vykonať veľmi opatrne. Tvar v tomto mieste je oválny a ťažko prístupný cez nasávacie potrubie. Mne sa to úplne nepodarilo, preto som musel spoj viac krát tmeliť a brúsiť. Zadnú časť vnútorného dielu trysky som odrezal. Najprv som vnútornú časť trysky nastriekal bielou farbou, potom som striekacou pištoľou z vnútornej strany naznačil jemné opálenie. Nakoniec som späť nalepil odrezanú a nafarbenú časť. Na trysky a kovové časti som striekal Alclad II a Gunze Super Metallic. Ako podklad pod obe farby som samozrejme najprv nastriekal čiernu lesklú farbu. Prednú pneumatiku som mierne stlačil. Kamufláž som zvolil podľa návodu. Stroj WA 0190 je z 57-eho wingu zo základne Nellis. Celý stroj je vo farbe FS 36118. Na internete som našiel iba jeden snímok konkrétneho stroja ako zhadzuje cvičné GBU. Patina bola robená olejovkami Winton od Winsor&Newton. Ako riedidlo som použil MIG thinner a Rectified turpentine od Lefranc&Bourgeois. Mig thinner sa lepšie rozlieva do liniek a rýchlejšie schne. S Lefranc&Bourgeois sa dá dlhšie pracovať a upravovať, preto som ho použil na patinovanie väčších plôch. Ako základ som napustil linky a mierne som zašpinil povrch. Na krídlach som naznačil olietanie v smere letu. Väčšie zašpinenie som naznačil pri kontrolných otvoroch, na smerovke a pod kabínou. Na zvýraznenie plastičnosti som trysky som po celom povrchu prešiel olejovkou. Dekály som použil v plnom rozsahu z krabičky. Pracovalo sa s nimi veľmi dobre. Použil som Mr Softer a Mr Setter. Musel som ich "hladkať" trochu dlhšie, odmenou bolo ale ich perfektné kopírovanie povrchu. Chybou je ich väčšia hrúbka. Povrch som prestrekol lakom s malým prídavkom sivej farby, aby dekály veľmi "nesvietili". Na niektorých miestach som to trochu prehnal a utlmil som ich až veľmi. Výzbroj som použil všetku z krabičky, t.j. Navigation Pod, Targeting Pod a 4xSidewinder. Navyše som podvesil na trupové závesníky 4x GBU-12 z doplnkovej sady od Hasegawy. Na model som pridal fotoleptané "remove before flight" od Eduardu, avšak v mierke 1/72. Pod otvorený brzdiaci štít som dal na hydrauliku ochranu zo zahnutého plechu. Výstupný rebrík som zlepil z Evergreenov. Celkovo môžem model hodnotiť veľmi dobre, stavba bola pohodová a výsledok stojí za vloženú energiu. ■

Ľuboš Michalička
Foto: Vlado Begera

WA
0190

WA
AF 86 0190

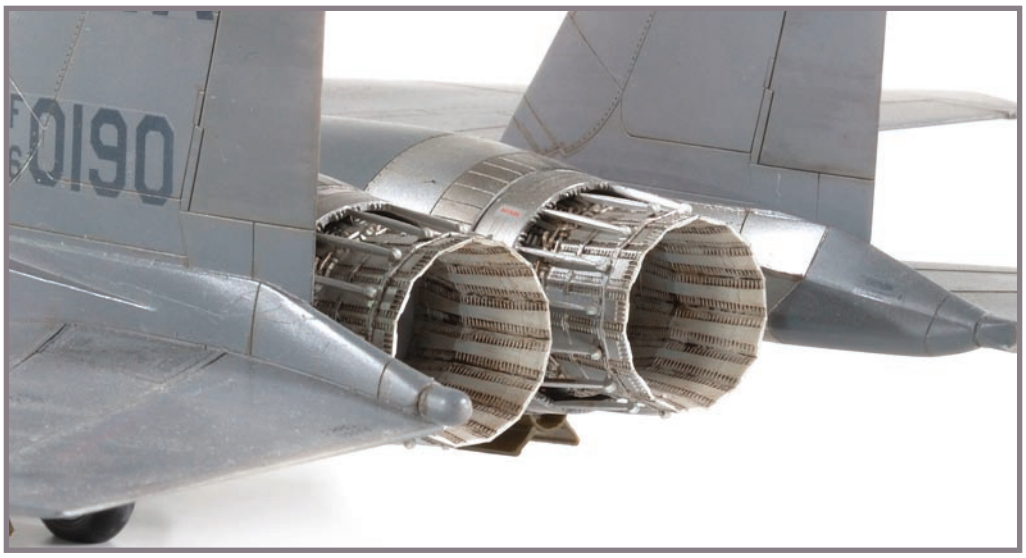
0190

WA
AF
86
0190

J7W Shinden

J7W
Mierka: 1/48
Výrobca: Hasegawa

V živote som už postavil väčšie množstvo modelov, J7W od Hasegawy som ale chcel vlastniť vo svojej zbierke už dlhšiu dobu. Jedná sa o jeden z najpresnejších modelov, aký som kedy staval. Tvarovú a obrysovú presnosť neskúmam, diely stavebnice do seba ale pasovali dokonale. Tmel som nepoužil, ani raz.
Model má približne 30 rokov, detaily sú krásne, ostré, čisté a jemné, jediné, čo som musel opraviť bolo rytie. Tamiya rydlom som preryl všetky linky podľa pôvodných pozitívnych na negatívne. Kokpit som upravil a doplnil o drobné detaily, ako upínacie pásy a nejaké budíky.. Kokpit som nastriekal farbou Gunze a patinoval olejovými farbami. Kabína je krásne priehľadná a tenká, stačilo ju iba preleštiť leštiacou pastou a zamaskovať páskou. Po zlepení modelu sekundovým lepidlom Herlitz som model zľahka prebrúsil a pripravil som si ho na striekanie. Na rad prišli farby Aeromaster, po aplikácii preshadingu som nastriekal zelenú a šedú na kamufláž, vrtuľa bola nastriekaná japonskou hnedou. Na hotovú kamufláž som nastriekal lesklý lak Gunze a po jeho vyschnutí som pomocou Mr. Mark Setter-u naniesol dekály. Patina bola nanesená olejovými farbami riedenými S6006.
Každý, kto stavia modely v mierke 1:48 a chce mať atypické lietadlo z druhej svetovej vojny vo svojej zbierke, odporúčam „kačku" kúpiť a postaviť si.■

Tomáš Juriga

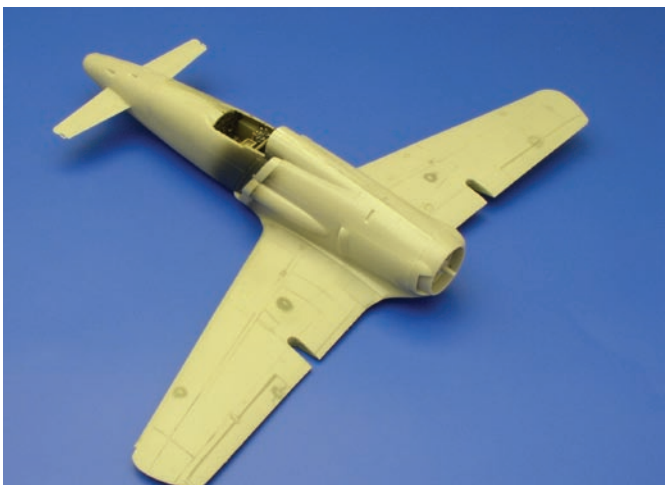

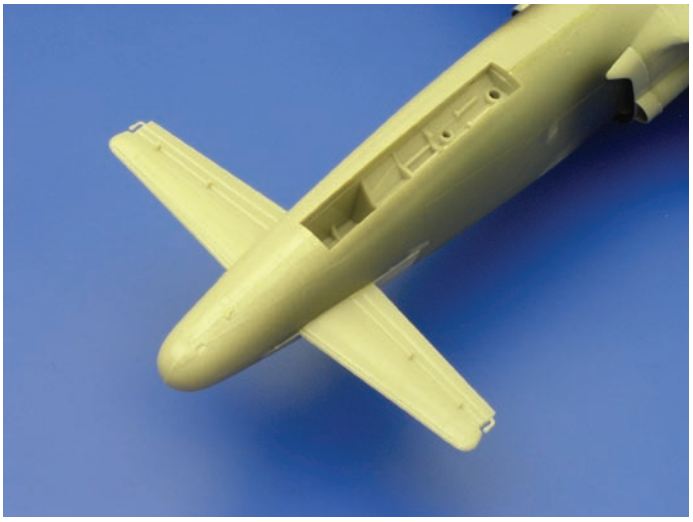

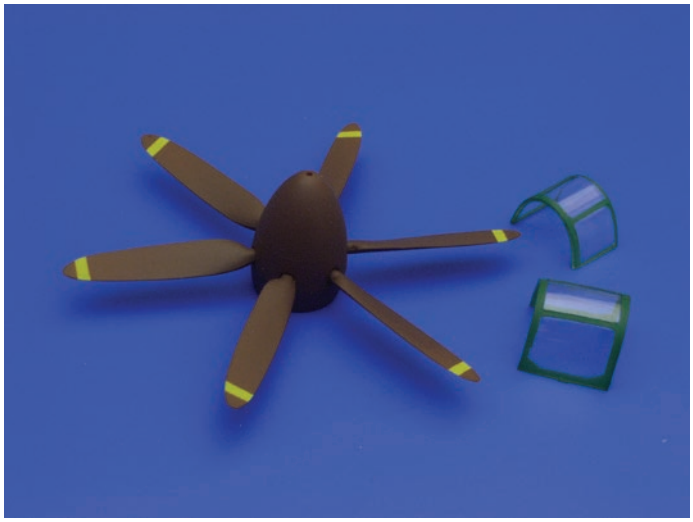

Nemec a Rus v 1/35

„Nemec a Rus"
Mierka: 50mm
Výrobca: Andrea
Rok: 2004
Forma: Nová, Rezin

Branislav Lukačovič
Foto: Vlado Begera

Boeing 737-300 na Slovensku

Boeing 737-33A, sériového čísla 23636 bol prvým strojom tohto typu slúžiacim pod slovenskou vlajkou. Vyrobený bol v auguste 1987 a po službe v Hispania Airlines a America West Airlines sa v lete 2002 ako OM-AAD dostal do flotily dopravcu Slovenské Aerolínie. Pokrstený menom Košice spoľahlivo slúžil až do februára 2007, keď ho lízingová spoločnosť stiahla z prevádzky vzhľadom na krach SA. V súčasnosti lieta so značkou I-AIGL vo farbách Air Italy.

Boeing 737-3Y0 SN:24256 bol vyrobený v roku 1988 pre lízingovú spoločnosť G.P.A. a dodaný Monarch Airlines. Neskôr slúžil v spoločnostiach Air Europa a Aeris. Od apríla 2004 ako OM-AAA ho prevádzkovali SA (registračnú značku OM-AAA nosil Tupolev 154M, než bol predaný do Ruska). Dlho sa na Slovensku neohrial, po problémoch s platením lízingu ho už v októbri majiteľ aerolíniám odobral. Lietadlo malo nový - „celo anglický" - kabát.

Boeing 737-3Z9 SN:23601 je najstaršou „trojstovkou" v slovenských farbách. Vyrobený bol v roku 1986 pre rakúsky Lauda Air, kde ako OE-ILF lietal až do roku 2005. Po tom, čo Austrian Airlines Group získal majoritný podiel v SA, lietadlo pod značkou OM-AAE dopravcovi poskytol. Sfarbenie bolo jednak z časových a jednak aj finančných dôvodov vyhotovené v zjednodušenej podobe. Tesne pred krachom SA bolo lietadlo vrátené do Rakúska.

Krach Slovenských Aerolínií spôsobil mnoho problémov pre cestovné kancelárie, ktoré sa obrátili s požiadavkou na zabezpečenie dopravy v letnej sezóne 2007 na spoločnosť Air Slovakia. Aby tento dopyt mohla uspokojiť, zakúpila od rakúskej strany ex OM-AAE, ktoré sa tak už po tri a pol mesiaci vrátilo na Slovensko, tentoraz ako OM-ASC.

Boeing 737-300 na Slovensku

Boeing 737-329, sériového čísla 23773 bol vyrobený v auguste 1987 pre belgickú Sabenu. Po službe v Deutche BA a Adam Air ho od lízingovej spoločnosti CIT získal Seagle Air ako prvé lietadlo tohto typu vo svojej flotile. V čase prípravy tretieho čísla Magazínu KPMBA prechádza údržbou aby v polovici novembra mohlo priletieť na Slovensko. Má pridelenú registračná značku OM-HLA.

Slovenský low-cost dopravca SkyEurope Airlines taktiež používal Bulíky rady 300. Neboli však registrované na Slovensku, ale kvôli možnosti vykonávať lety z Budapešti boli prevádzkované maďarskou dcérskou spoločnosťou SkyEurope Hungary. HA-LKU bol vyrobený v roku 1999 (SN:29336) pre spoločnosť EasyJet. V súčasnosti už SEA prevádzkuje len Boeingy novej generácie.

www.KPMBRATISLAVA.sk

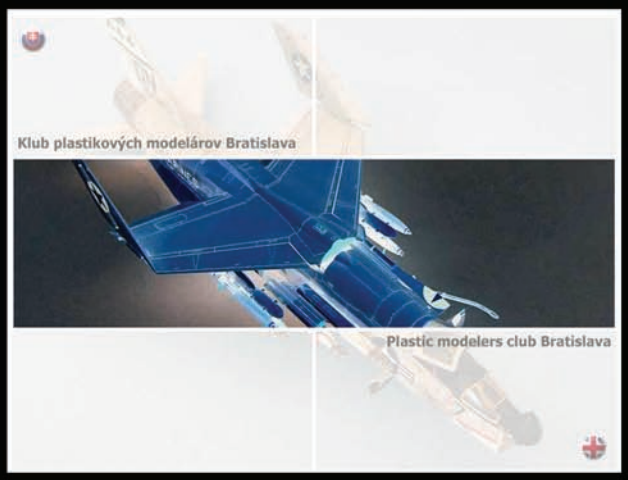

u nás nájdete:

- info o klube
- naše modely
- užitočné tipy triky
- predstavenie členov
- fotoreportáže zo súťaží
- produkty KPM Bratislava
- a ešte oveľa viac

KPM Bratislava.sk

KLUB PLASTIKOVÝCH MODELÁROV

PilsenKIT 2007

Koncom augusta, presnejšie 23., sa nám konečne podarilo vyhovieť pozvaniam modelárov z Plzne a okolia a dorazili sme na PilsenKIT. Popravde, úplne nové to pre nás nebolo, nakoľko sme lokalitu navštevovali ešte za čias Eday-u, než sa presunul do Prahy. Táto akcia zachováva tradíciu súťaží v Plzni a musím povedať, že veľmi dobre! Termín na konci prázdnin je určite skvelou voľbou, i keď tento rok bolo (na účasti modelárov a počte modelov) cítiť, že ďalší víkend sa konala akcia v Nymburku. Zaručene nádherné letné počasie umožňuje naplno využiť možnosti areálu strelnice, ktorá podujatie hostí. Sprievodný program – bojové ukážky, letové ukážky, výstavy techniky a vozidiel a mnoho ďalšieho – je asi najbohatší a to zo všetkých akcií konajúcich sa v Česku a excelentne dopĺňa atmosféru modelárskej súťaže. A k tomu všetkému je všade naokolo plzenské pivo. Prídeme opäť? Určite! ■

Vlado Begera
Foto: Petr „Chmell" Chmelík
KPM Plzeň

Grand Prix Castrum Novum 2007

Septembrové a októbrové víkendy sú charakteristické aj veľkou koncentráciou modelárskych súťaží. Dvoch najväčších na Západnom Slovensku - v Nových Zámkoch a v Nitre - sa pravidelne, takmer v plnej klubovej zostave, zúčastňujeme. Nie inak to bolo i tento rok. A to, že tak robíme, sme opäť neoľutovali, pretože organizátori oboch podujatí dokázali pripraviť výbornú, modelárstvom nasiaknutú atmosféru a prilákali mnoho modelárov a to aj zo zahraničia. Bolo tak na čo pozerať (modely), bolo čo nakupovať (modely) a bolo aj o čom rozprávať (modely). A tak ostáva obom klubom - MK Blue-Max Nové Zámky, a rovnako aj MK Zobor Nitra poďakovať a zaželať ďalší, ešte väčší ročník. Len to už asi budpú musieť riešiť otázky nových priestorov, keďže tie stávajúce chvíľami praskali vo švíkoch.■

Vlado Begera

Cena primátora mesta Nitra 2007

Air Park - Zruč u Plzně

Účasť na súťaži PilsenKit sme využili aj na návštevu súkromnej zbierky leteckej, vojenskej a aj ďalšej techniky - Air Park, ktorá sa nachádza na kraji obce Zruč, neďaleko Plzne. O múzeu a jeho vlastníkoch (otec a syn Tarantíkovci) sa už mnohokrát písalo v rôznych periodikách, veľa sme počuli aj od známych a tak sme približne vedeli, čo môžeme očakávať. V prvom rade musím povedať, že maximálne fandím každému, čo je svoj čas a peniaze ochotný venovať takýmto a podobným aktivitám. Ja sám by som si na to netrúfol. Vzhľadom ale na fakt, že po zaplatení vstupného, ktoré mimochodom nie je úplne zanedbateľné (100Czk), sme v polohe predávajúci - kupujúci, dovolím si pár postrehov:

- ešte sme poriadne ani nevstúpili do priestoru múzea, a už nám bolo doslova vynadané, že nech nás ani nenapadne sa niečoho dotýkať a loziť, kam nie je dovolené;
- popisné tabule k vystavenej technike a ďalšie informácie sú vyhotovené maximálne amatérsky, na akýchsi lisovaných doskách, ktoré sa vplyvom vlhkosti krútia a deformujú, text napísaný ručne fixkou, font neúhľadný, skákajúce písmená;
- vystavené stroje sa nachádzajú v rôznych stavoch, niektoré sú v skutku zachovalé, iné sa zase blížia k definícii kovošrotu. Ale aby som bol férový, s týmto sa stretávame i v renomovaných múzeách v našich končinách;
- veľká časť nekompletných mašín sa nachádza v depozitári. Je škoda, že doň nie je možné lepšie nahliadnuť.

Moje dojmy z tejto návštevy mohli byť dosť iné, no pokazilo sa to už na úplnom začiatku a dojem silného amatérizmu ma sprevádzal celou prehliadkou. Niektoré naozaj zaujímavé exponáty to už zvrátiť nedokázali.■

Vlado Begera

Rising Decals

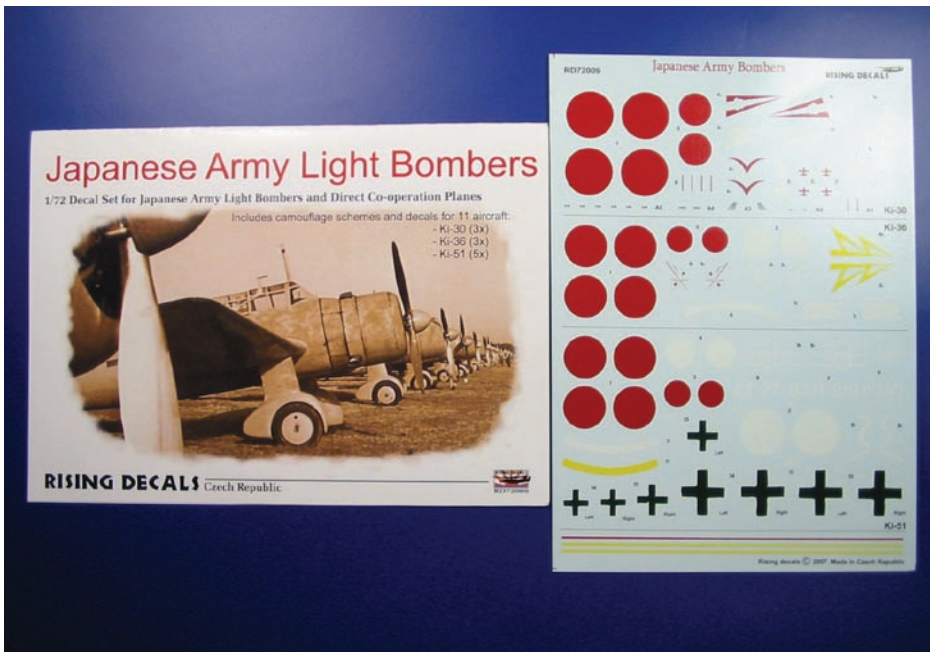

Česká firma „Rising decals" sa zaoberá výrobou dekálov pre lietadlá z obdobia 2.svetovej vojny. Hlavnou oblasťou zamerania je, ako už z názvu firmy vyplýva, Pacifické bojisko. V tomto roku boli uvedené na trh aj dve novinky pre modely v mierke 1/72 pod názvami „Emperor´s Eagles over China and Nomonham" a „Japanese army light bombers". Na prvý pohľad vyzerajú dekály veľmi dobre. Farby sú pekné a sýte, sútlač je tiež výborná. Obtisky pekne okopírovali povrch aj bez použitia zmäkčovacích vodičiek. Aršíky ponúkajú veľké množstvo veľmi zaujímavých kamufláží.■

Emperors eagles over China and Nomonham

- Ki-27a - 64th Sentai, Čína, November 1938 (maj. Iori Sakai - 9 víťazstiev)
- Ki-27b - 11th Sentai, Nomonham, Jún 1939 (Capt.Kenji Shimada - 27 víťazstiev)
- Ki-27b - 24th Sentai, Nomonham, Jeseň 1939 (2nd Lt.Chiyoji Saito - 24 víťazstiev, Maj.Hiyoe Yonaga - 16 víťazstiev a 2nd Lt.Goro Nishihara – 12 víťazstiev)
- Ki-10 II - 77th Sentai, Čína, 1938
- Ki-10 II - 2nd Daitai, Čína, Máj 1938 (Maj.Iori Sakai - 9 víťazstiev)
- Ki-10 II - 2nd Daitai, Čína, Marec 1938 (Lt.Col. Tateo Kato - 18 víťazstiev)

Japanese army light bombers

- Ki-51 - 10th Sentai, Nová Guinea, Apríl 1944
- Ki-51 - neznáma jednotka, Balikpapan, Jún 1945
- Ki-51 - Dokuritsu 52nd Chútai, Filipíny, December 1944
- Ki-51 - Kapitulačná kamufláž, Borneo, August 1945
- Ki-51 - 83rd Sentai, Labuan, Borneo 1945
- Ki-36 - 79th Shinbu Tai, Kagoshima, apríl 1945
- Ki-36 - 47th Sentai, Tokyo, November 1944
- Ki-36 - 6th Chókkyó Hikótai, 1944-1945
- Ki-30 - 15th Sentai, Čína 1940
- Ki-30 - 32nd Sentai, Mandžusko 1941
- Ki-30 - Japonsko, September 1945

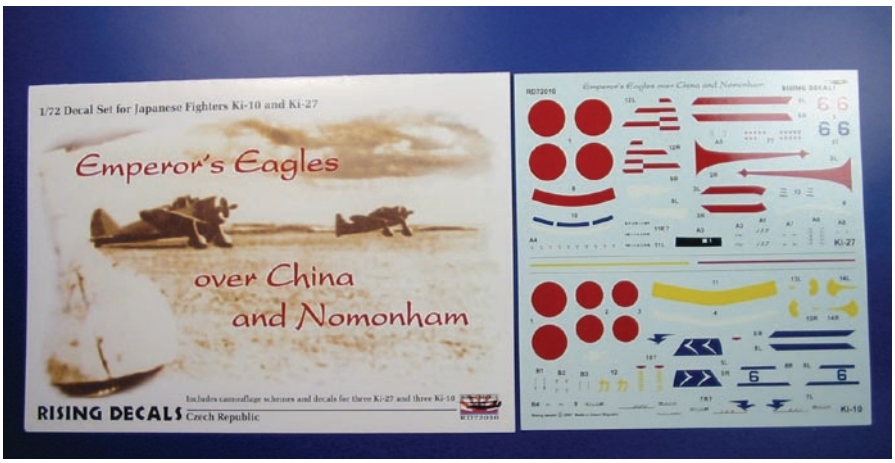

Vhodné modely v mierke 1/72:

Ki-10 II – ICM,
Ki-27a/b – Hasegawa,
Ki-30 – Pavla models
Ki-36 – Fujimi
Ki-51 – Hasegawa

David Michalko

Dekály na recenziu venovala firma Modelshop.

ATAR 9C „Short tail" conversion - PJ production (721206)

Malá modrá krabička, s obrázkom Izraelskej Mirage IIICJ z múzea v Hatzerime, obsahuje sáčok s dvoma rezinovými dielmi a planžetou plechov a stručný návod. Tryska a zadná časť trupu sú pekne odliate s jemným negatívnym rytím. Na prekvapenie, v tryske je zobrazené posledné obežné koleso turbíny bez znázornenia dielov na prídavné spaľovanie. Vnútro trysky má znázornený zvlnené plechy, avšak počet vĺn je dvojnásobný oproti skutočnosti. Plechy obsahujú dva diely – vonkajšie lamely prstenca a ovládacie tiahla lamiel. Na motore Atar 09C je 18 lamiel, bohužiaľ počet ovládacích tiahiel na kovovom diely je len 17. Takisto nie je uvedené na aký model je táto konverzia určená. Napríklad na modely od firmy AML zadná časť trupu priamo nepasuje, pretože je asi o 5mm kratšia. A to jediné, čo chýba v dvoch z troch modelov od firmy AML – tryska na Atar 09C - je nepoužiteľné. Možno sa pod tieto nedostatky podpísala rýchlosť, s akou bol tento konverzný set vydaný po vydaní prvého modelu MIIICJ od AML.■

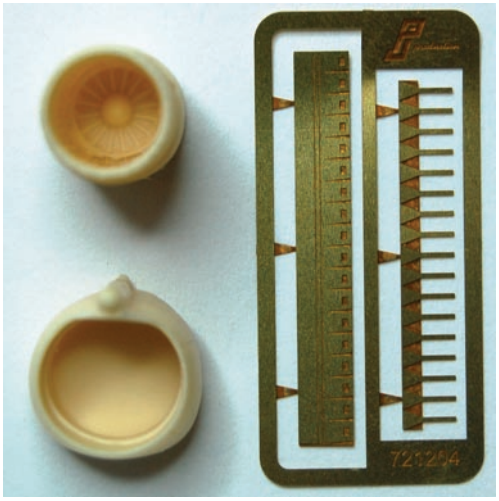

Miroslav Mariaš

Avro 626 „Prefect" /T-126 - AZ model (AZ 7230)

Ďalší model od firmy AZ model je cvičné lietadlo Avro 626. Je pokračovaním modelu 621 „Tutor", ktorý AZ model takisto ponúka vo svojom programe. Krabička s peknou kresbou čínskeho Avra určite zaujme. Po otvorení krabičky vytiahneme sáčok obsahujúci plastikové diely, návod, dekály, sáčok s rezinovými dielmi a sáčok s kovovými dielmi a priehľadnou fóliou. 27 plastikových dielov je v jednom rámčeku, výškovka a časti trupu sú zvlášť. Tri rezinové diely obsahujú motor, podlahu kokpitu a horný diel krídla. Kovové diely od firmy Eduard majú namaľované prístrojové dosky a upínacie pásy. Priehľadná fólia obsahuje tri veterné štítky na Avro 621 Tutor, len dúfam, že sú totožné. Návod na štyroch stranách preloženej A4 z kriedového papiera je dostatočný. V tejto krabičke sú 3 dekálové verzie – československá Tatra T-126, Avro 626 čínskeho letectva a cvičnej letky RAF. ■

Miroslav Mariaš

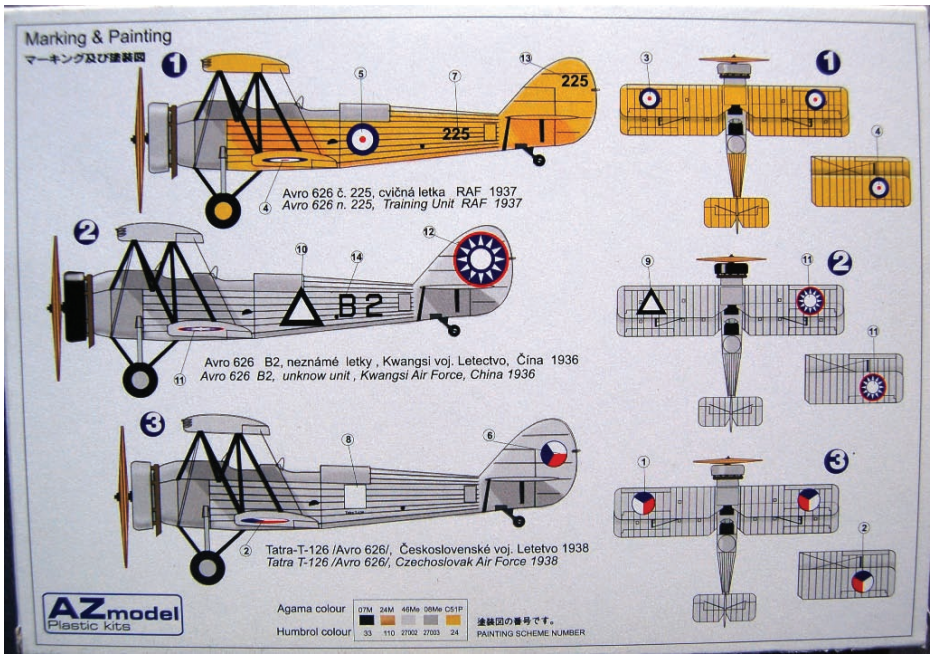

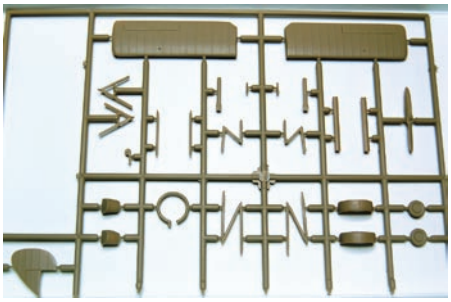

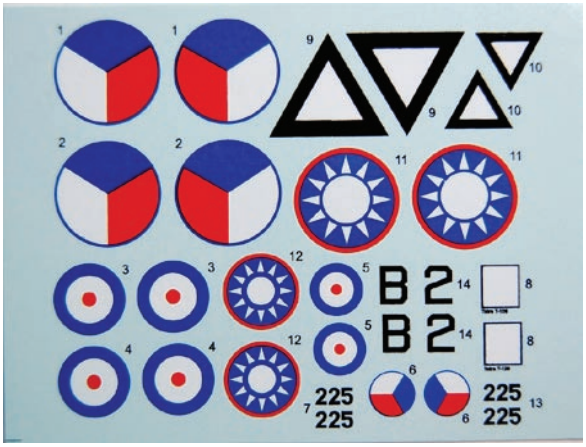

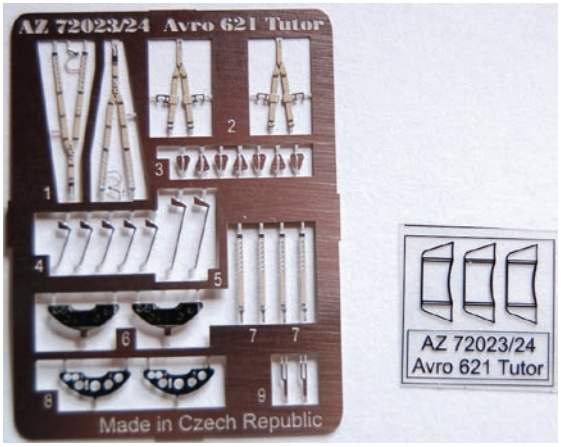

Breguet Bre-14 A2/B2 - AZ model (AZ 7207)

Táto stavebnica je jednou z troch dekálových variant vydaných firmou AZ Model. Krabička modelu Breguet Bre-14 s peknou kresbou obsahuje sáčok, v ktorom sú všetky časti modelu vrátane návodu a dekálov. Veľmi praktické balenie. Model obsahuje 3 rámčeky plastiku, malý sáčok v ktorom sú kovové diely, rezinové diely a priehľadná fólia. Plastikové diely sú čisté, bez otrepov, s jemne znázornenými detailmi.

Sú priložené dve verzie trupu a spodných krídel pre obidve verzie – A2 a B2. Priehľadná fólia obsahuje okná na bočnú a spodnú časť trupu a prístroje pre prístrojovú dosku. Kovové diely vhodne doplňajú model, sú určené hlavne na strelisko bombometčíka. Rezinové sú len bomby a časť schematicky znázorňujúca vrchnú časť motoru. Stavebný návod – 8 strán na kriedovom papieri - je dostatočne podrobný, avšak mohol by byť trošku viac prehľadný. Niektoré časti sú znázornené príliš schematicky a často majú nesprávnu veľkosť a zlé natočenie v priestore, čo pri absencii vymedzovacích kolíkov, môže viesť k nesprávnemu umiestneniu lepeného dielu.

Táto stavebnica umožňuje postaviť dve verzie Bre-14A2 – československého a čínskeho letectva, a dve verzie B2 – amerického expedičného zboru a ruského letectva. Pochvala pre p. Muzikanta za výber typu, ktorý dosť viditeľne chýbal ako aj za dekály na československé a na čínske letectvo.■

Miroslav Mariaš

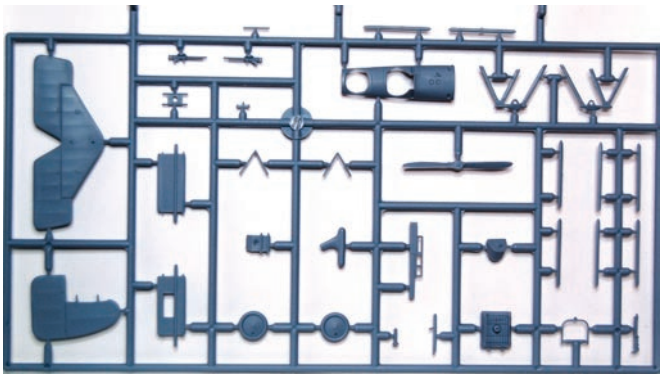

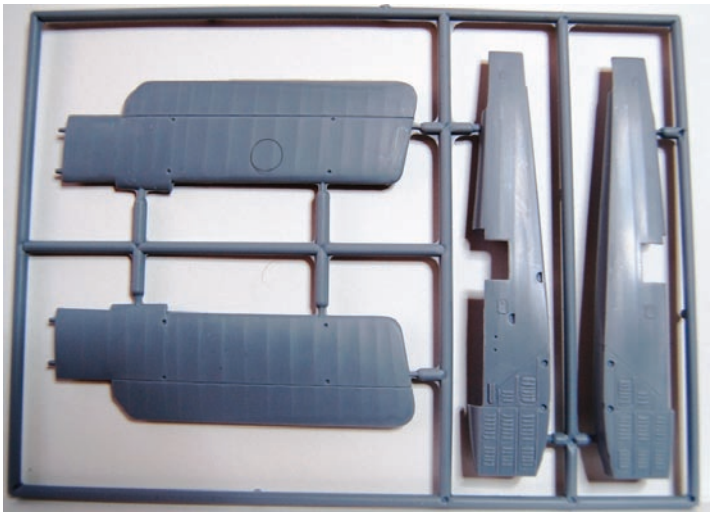

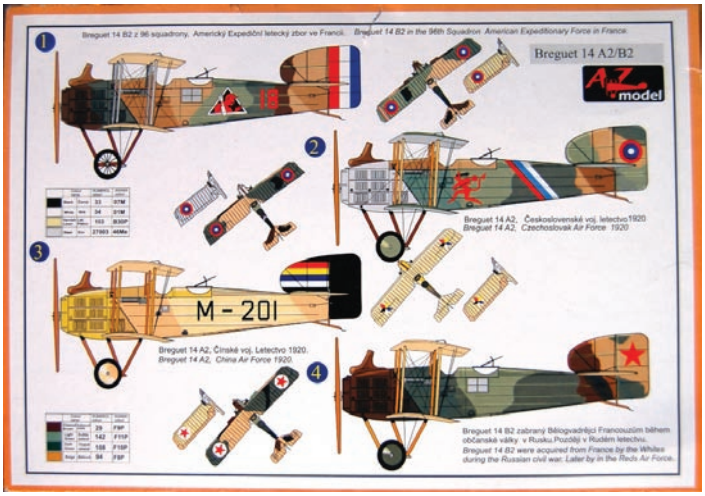

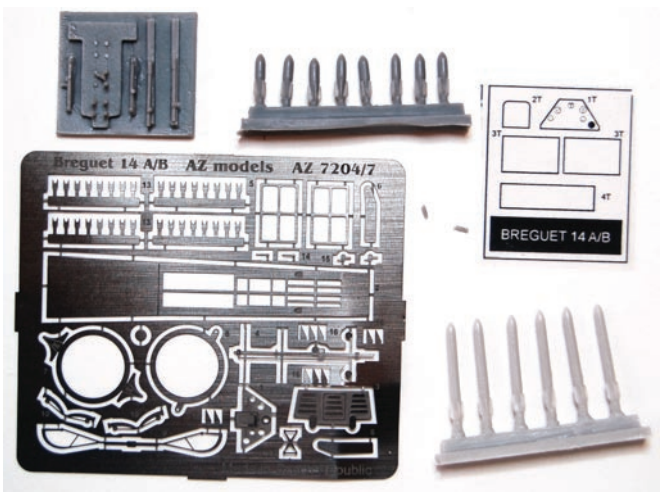

Mirage IIIC in Foreign Services - AML (72041)

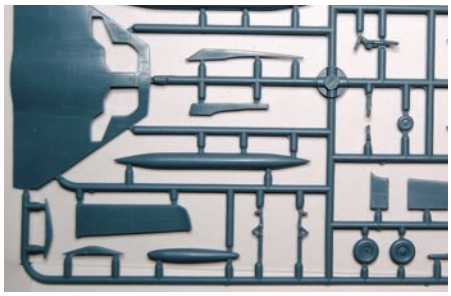

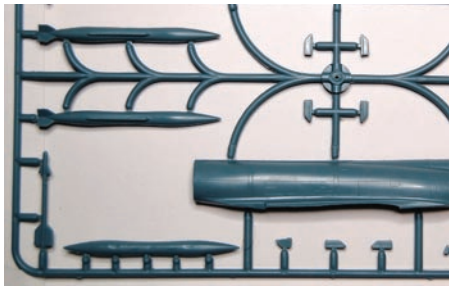

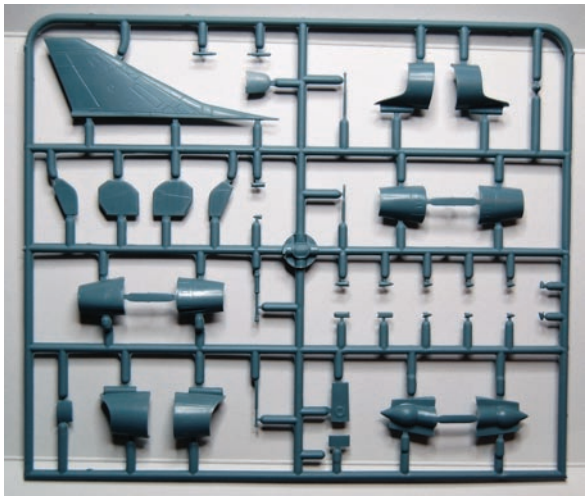

Českí výrobcovia chŕlia nové modely tak rýchlo, že ich nestíhajú baliť. Prvý krát som sa stretol s týmto fenoménom tohto roku na ModellBrne, keď som videl nový model Mirage IIIC. Musel som počkať, aby som ho mohol mať, pretože presvitnú fóliu priviezli až okolo obeda. Ale aby som nehanil AML, to isté bolo v stánku Legata na Eday, kde boli poskladané výlisky v sáčkoch a krabičky vedľa nich. No a najnovšie bolo možné podobný úkaz vidieť na IPMS USA, kde Eduard a aj MPM balili do svojich krabičiek novinky.

Späť k modelu. Na obálke je začiernená Mirage 60 119 tajeset izraelského letectva, na ktorej Avi Lanir zostrelil 7.4.1967 MiG-21 z takej blízkosti, že musel preletieť miestom výbuchu. Celá Mirage bola začiernená a pilot ďalej mohol pokračovať v lete len podľa prístrojov a za pomoci pokynov dvojky. Bohužiaľ maliar to prehnal s predstavivosťou ošúchania farieb pri prelete výbuchu a Davidovu hviezdu namaľoval opačne.

V tejto krabičke sa nachádza návod a v plastovom sáčku zabalené diely, dekály a sáčok s rezinovými dielmi a prekrytom kabíny. Tri rámčeky obsahujú 109 plastikových dielov. Sú čisto odliate s jemným negatívnym rytím. Na niektorých dieloch sa už začínajú objavovať otrepy, veď je to už tretí model z týchto foriem. A to ešte čakáme na Mirage IIIB.

Rezinové diely obsahujú kokpit, podvozkové šachty a aj ďalší z prieskumných nosov vyvinutých Izraelom – Tzunit. Okrem nich malý sáčok obsahuje ešte dva prekryty kabíny z acetátovej fólie a priehľadnú fóliu s krytmi kamier pre prieskumný nos.

Návod je tradične veľmi prehľadný. Len pri odtieňoch hliníka na plochách sa odporúčam riadiť fotografiami, nie farebnými bokorysmi, pretože každý stroj mal úplne odlišné rozdelenie odtieňov.

Dekály umožňujú postaviť 2 stroje izraelského letectva – Mirage IIICJ č.60 a Mirage IIICJ č.99 s prieskumným nosom. Ďalšie dve dekálové verzie sú na Mirage IIIC letectva Južnej Afriky a Švajčiarska. Špeciálne sa treba poďakovať za zlatú farbu na dekáloch Južnej Afriky.

Na záver ešte jedno odporúčanie. Keďže sa v modely nachádza aj zakončenie trupu na motor Atar 09C, bolo by vhodné pridávať aj trysku motoru. ■

Miroslav Mariaš

Zlín Z-126 - Legato cast kits (LK 070)

Zlín Z-126 je jedna z najnovších rezinových stavebníc firmy Legato. Malá krabička z kartónu obsahuje sáčok s 18 rezinovými dielmi a prekrytom, stavebný návod, bokorysy a dekály. Na krabičke je vrchný obal zobrazujúci československý Zlín Z-126 OK-IFG. Rezinové diely sú čisté, bez bubliniek a škrabancov, a majú jemné negatívne rytie. Trup je odliaty vcelku. Prekryt z acetátovej fólie je bez škrabancov. Návod je vlastne poskladaný súbor fotografií jednotlivých dielov, pričom je dosť neprehľadný. Odporúčam použiť monografiu z L+K.
Priložené dekály umožňujú postaviť tri verzie sfarbenia - československý OK-IFG, východonemecký DM-WAN a lietadlo v neurčitom sovietskom markingu. Stavebnica nám umožňuje doplniť zbierku o ďalší dôležitý typ v československom letectve. ■

Miroslav Mariaš

Fiat Barchetta - Fujimi

Fiat Barchetta
Mierka: 1/24
Výrobca: Fujimi
Rok: 1995
Forma: plast
Počet dielov: 54

Tento model mi prešiel rukami len ako prostredníkovi, využil som však príležitosť a nahliadol opatrne dovnútra. V krabici sa skrývajú dva rámčeky dielov. Jeden rámček s priehľadnými dielmi, kolesá a karoséria. Pneumatiky sú typicky „japonsky" (tzn. Fujimi/Aoshima) nasadené na pekne spracovaných diskoch. Celkový dojem je, že dielov je len pár, ale počet 54 je v prípade absencie motora priemerný. Pri bližšom preskúmaní je na nich vidno dostatočné znázornenie detailov a veľmi čisté vyhotovenie. Karoséria je v jednom kuse. Som presvedčený, že z tohto materiálu sa dá postaviť pekný model zaujímavého „civilného" športiaka, ktorého výskyt na cestách nie je tak hojný, čo môže byť spôsobené aj svojským charakterom designu. Model putoval do rúk fanúšika Fiat-u. Mám síce indície, že jeho stavba sa tak skoro nezačne, a keď už, tak sa stavba poriadne natiahne, ale som presvedčený, že splní svoju úlohu – rozdávať radosť. ■

Ronald Kvarta

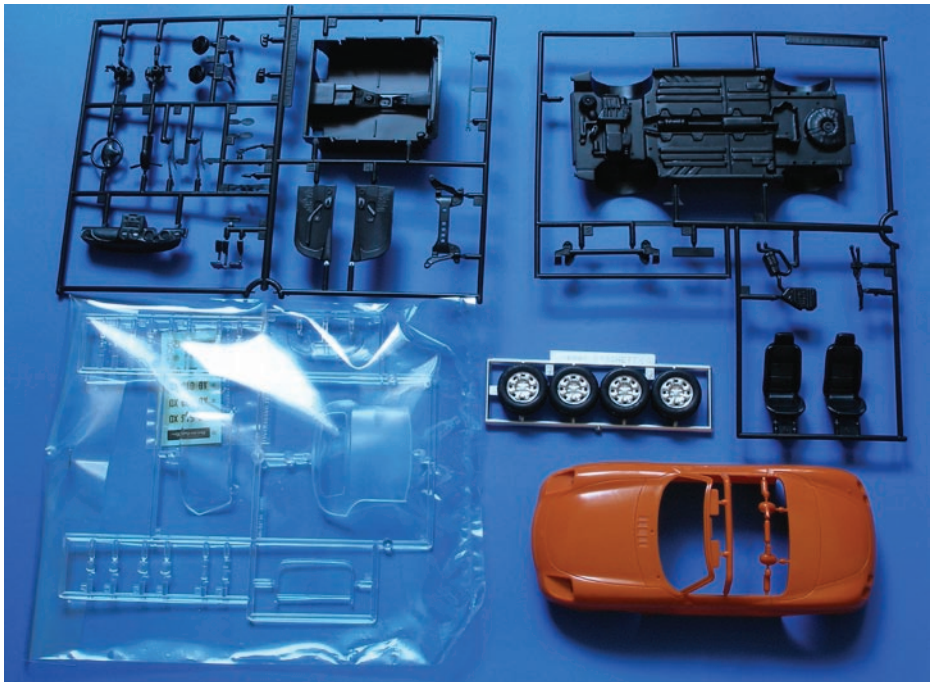

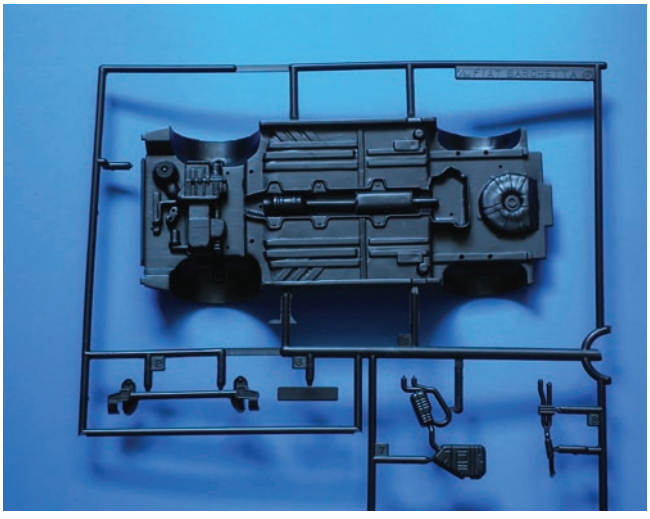

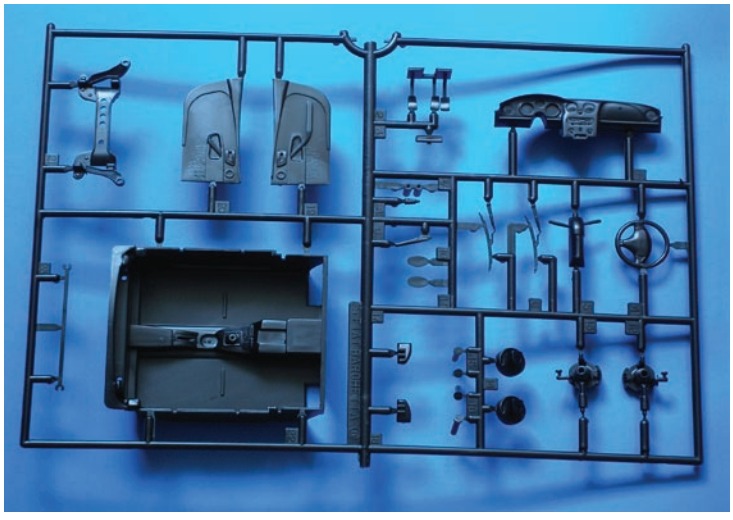

Eurofighter Typhoon Single Seater

Eurofighter Typhoon
Mierka: 1/72
Výrobca: Revell
Rok: 2007
Forma: plast, verzia
Počet dielov: 170

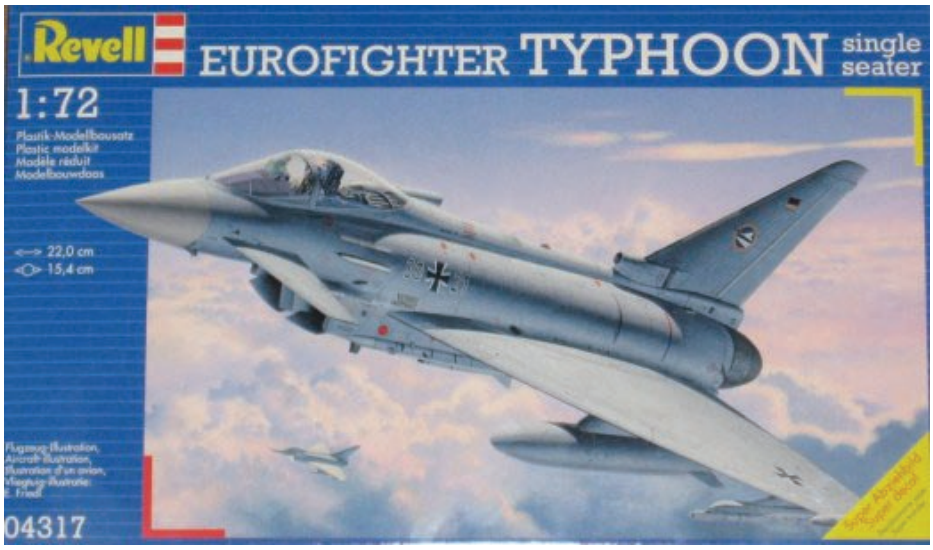

Istú dobu po vydaní revellovej stavebnice dvojmiestneho Eurofightera sa na trhu objavila ďalšia, tentokrát predstavujúca jednomiestnu verziu. Diely v krabici sú identické s dielmi pre dvojmiestnu verziu, ale niektoré z nich nepoužijeme, resp. nahradíme dielmi pre single seater. Kvalita stavebnice je vcelku vysoká. Niekoľko prepadlín sa síce vyskytuje na prechode odtokovej hrany krídla do trupu, ale nie je to nič hrozné. Jemné negatívne rytie, množstvo detailov, pekné podvozkové šachty, rôznorodosť možnej podvesenej výzbroje a možnosť výberu zo štyroch dekálových variant radia túto stavebnicu na popredné miesto vo svojej kategórii. Ako sa stavia sa dozviete v ďalšom čísle magazínu.■

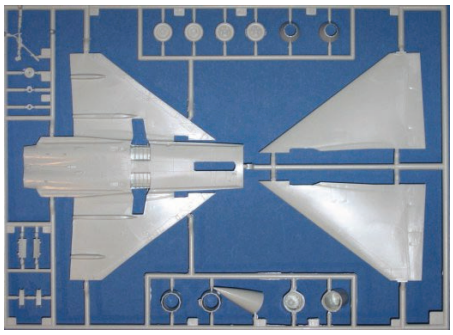

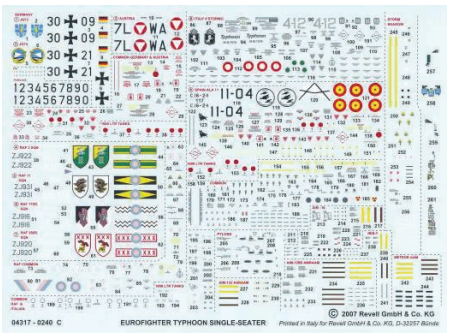

Peter Straka

Model na renziu venovala firma HT Model.

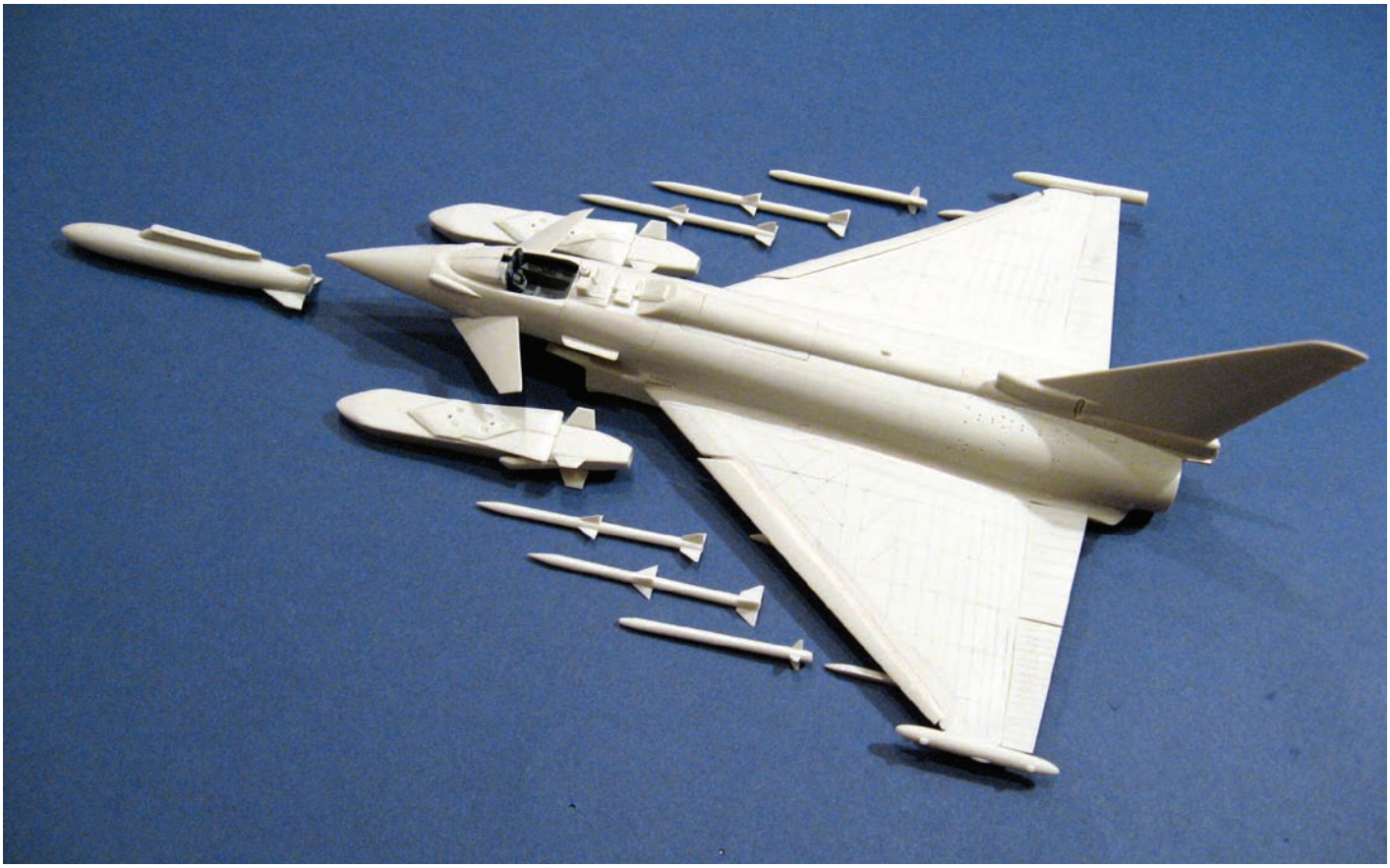

V JEDNODUCHOSTI JE KRÁSA...

modelárske pomôcky a výrobky KPM Bratislava

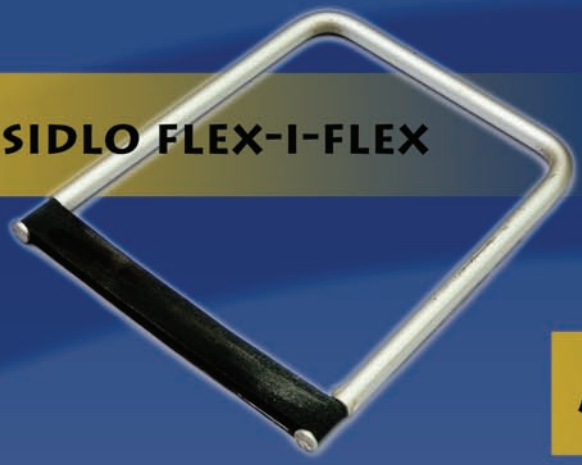

BRÚSIDLO FLEX-I-FLEX

MASKOVACIA "KABUKI" PÁSKA

LEŠTIDLÁ

OHÝBAČKY PLECHOV - U PROFILOV

VYSOKO LESKLÉ SAMOLEPIACE FÓLIE - ZLATÁ A CHRÓMOVÁ

LETISKOVÉ PLOCHY Z PLASTU

PODROBNÉ INFORMÁCIE O TÝCHTO PRODUKTOCH A ICH VYUŽITÍ NÁJDETE NA STRÁNKACH WWW.KPMBRATISLAVA.SK
ZAKÚPIŤ ICH MÔŽETE NA MODELÁRSKYCH SÚŤAŽIACH.
OBJEDNÁVKY A INFO: TOOLS@KPMBRATISLAVA.SK

Fine redukcia na Badger 360

Fine tryska, ihla a korunka na Badger 360
Výrobca: Badger (USA)

Aj keď patrím medzi „vášnivých" užívateľov striekacej pištole Badger 360, k informácii a vlastníctvu sady na premenu zariadenia na úroveň „Fine" som prišiel ako slepé kura k zrnu. O ničom som nevedel, zrazu sa mi to ocitlo v rukách.

V Klube sme už dávnejšie riešili túto alternatívu, no vždy sme zastavili na fakte, že výrobca takúto možnosť pre B360 neponúka, i keď u ostatných jeho produktov je to bežné. Vyzerá, že ľady sa nakoniec pohli.

Pasuje! Áno, už žiadne obavy, stačí si len zapamätať tieto katalógové čísla: 41-003, 41-033, 51-81DT. Samozrejme som zostavu ihneď otestoval. Keď fine, tak niečo malé - dva modely 1/144. Redukcia funguje presne tam, na čo je určená - drobná práca, shadingy, efekty, proste všade tam, kde sa viacej farba riedi. S pištoľou sa bez problémov po chvíľke cviku dokážete i podpísať. Pri hustejšej farbe sa prejavuje typická vlastnosť maličkých trysiek - farba nám na konci ihly rýchlo zasychá.

Ak som niekedy uvažoval o doplnkovej pištoli, hlavne na najdrobnejšiu prácu, tak už neuvažujem. Vďaka tejto sade je moja univerzálna B360 ešte univerzálnejšia.■

Vlado Begera

Hodnotenie:

Modelárske náradie Modelcraft

Svorky (Multi Clamp)
Výrobca: Shesto (GB)

Modelárske svorky na ramenách dĺžky 75mm už na prvý pohľad vyzerajú veľmi zaujímavo a užitočne. Nejedná sa o originálny výrobok Shesto/Modelcraft, ale pochádza z Francúzska. Vymyslel ho a patent naň drží Dr.Berna. Použité sú vyspelé materiály i z leteckého priemyslu - napríklad „nosník" je uhlíkových vlákien.

Používanie svoriek je veľmi jednoduché. Medzi gumené držiaky umiestnime požadovaný predmet a pritlačením kratších koncov svoriek smerom k sebe vytvoríme naň požadovaný tlak. Nosník sa jemne prehne a ramená sa na ňom vzpriečia, čím vlastne dôjde k ich fixácii.

K uvoľneniu svoriek stačí jemné skrútenie celého zariadenia. Nevýhodou je, že k nemu dochádza niekedy i samovoľne a to jednak v prípadoch, že je potrebný väčší tlak na držaný predmet a jednak v prípade, že stláčaný povrch je zložitejší. Gumené konce svoriek majú obmedzenú schopnosť sa im prispôsobiť. Preto Berna Multi Clamps nájdu svoje miesto skôr pri pomocnom držaní, ako pri nejakom silovom spájaní.

(Jeden tip na záver: kvapkou sekundovélo lepidla upevnite gumené istiace koncovky na „nosníku". Ja som jednu už po pár minútach stratil. Používanie svoriek táto strata našťastie neovplyvní.) ▶

Hodnotenie:

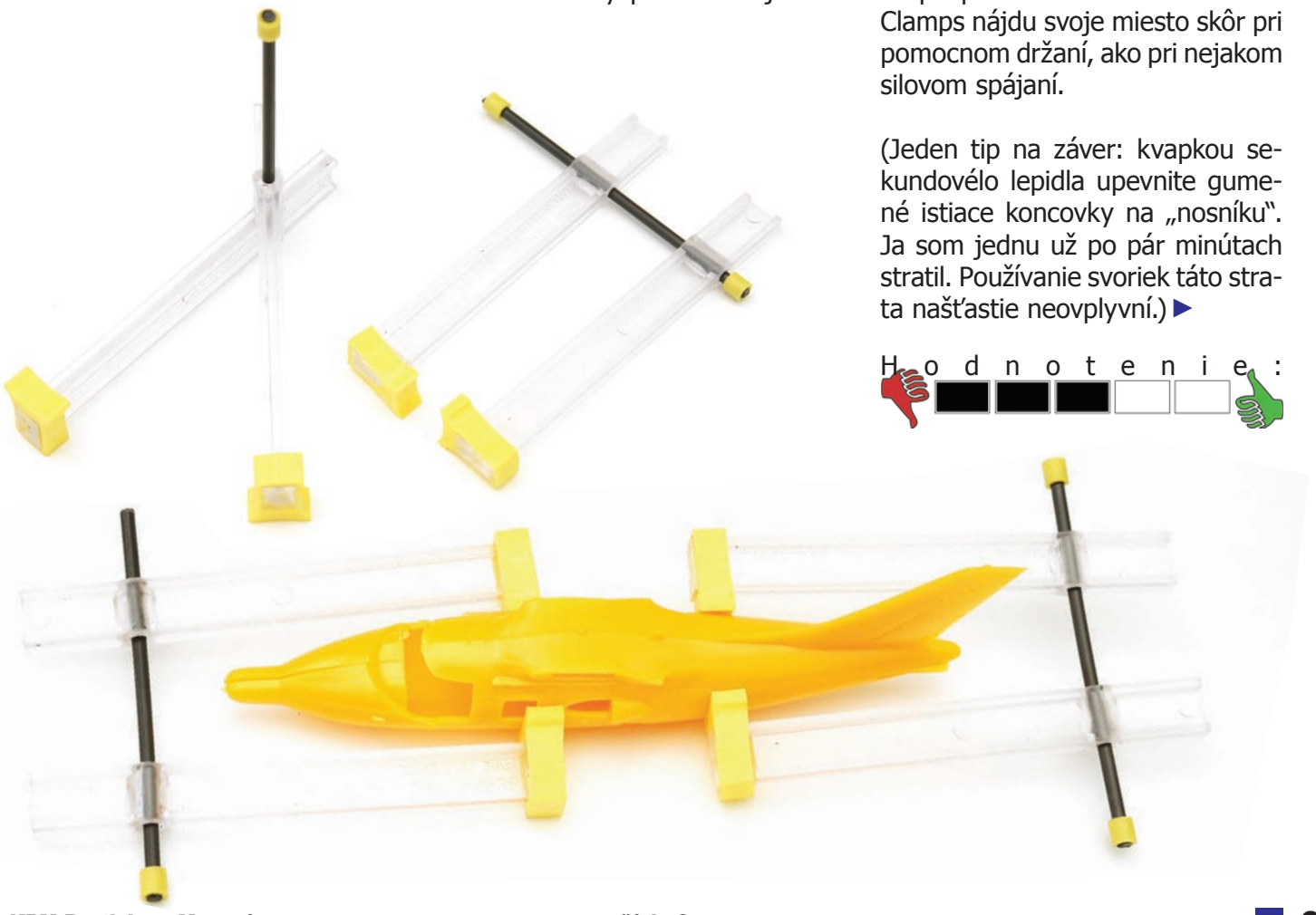

Rydlo
Výrobca: Shesto (GB)

Na trhu s pomôckami pre modelárov sa nachádza niekoľko rydiel určených k úprave povrchu modelov. Ja v najväčšej miere používam výrobok Tamyia (vlastne prebalená Olfa), ktorému je rydlo Modelcraft veľmi podobné.

Rukoväť je o poznanie mohutnejšia, no nevnímal som to ako nevýhodu. Upevnenie čepele je jednoduché, ale maximálne účinné. V zadnej časti držadla sa nachádza schránka na náhradné čepele. No, na moje veľké prekvapenie, neobsahuje rydlo, ale iný typ noža.

Rydlo som okamžite podrobil ostrému testu na modely C-130 Hercules 1/72. A musím poznamenať, že som s ním spokojnejší, než s Tamyiou, pretože hrot je zabrúsený „do ostrejšieho V" a preto pri prerývaní menej linku rozširuje a viac prehlbuje. ▶

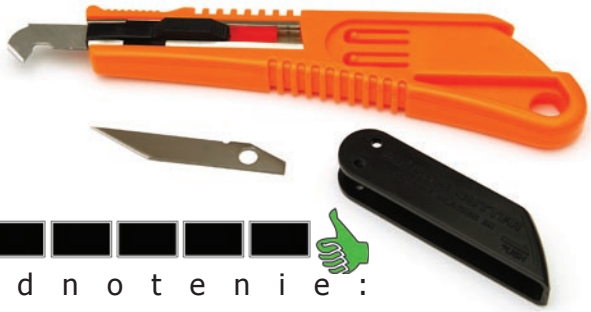

Hodnotenie:

KUBRT WORKSHOP
NA PLASTIKOVEJ ZIME 2007

★Airbrush★
Príprava a nastavenie striekacej pištole, nastavenie kompresora. Príprava a riedenie farby.
Základy správneho Airbrushu.

★Scratchbuilding★
Výroba vlastných dielov a detailov s použitím plastových doštičiek, profilov a iných materiálov.

★návody★rady★tipy a triky★audio-vizuálna projekcia★
Hosť: Jakub "Kubrt" Vilingr - www.modelplac.cz

Foto-leptané pílky
Výrobca: Shesto (GB)

Všetci isto poznáme a k spokojnosti používame tzv.žiletkové pílky, šikovný nástroj, ktorý neslúži len na rezanie. Keď sa mi do ruky dostali dve sady leptaných „zubatých" čepelí, ktoré sa upevňujú na skalpel (číslo 3), veľmi som sa potešil.
Jedná sa o výrobok firmy Airwawes, prebaľovaný pod značkou Modelcraft. Hrúbka použitého plechu je 0.24mm, čo je o poznanie viac, ako pri českých výrobkoch. Je to cítiť aj pri vyprosťovaní čepelí z rámčeka, kde je potreba silnejšieho noža. V každom ohľade však rozličné tvary a veľkosti otvoria nové možnosti pri rezaní a to hlavne v prípadoch, že sa jedná o citlivejšie a horšie dostupné miesta.

Hodnotenie:

Mini-vŕtačka Rotacraft

12V Mini Rotary Tool Kit
Výrobca: Shesto (GB)

Modelárska mini - vŕtačka patrí k neoddeliteľnej súčasti výbavy modelára, ktorý sa neuspokojí s modelmi „z krabičky", ale často niečo reže, brúsi, vŕta, no proste upravuje, doplňuje a vyrába. Trh dnes ponúka širokú škálu vŕtačiek, high-endovými Dremel a Proxxon počnúc, rôznymi „dvestopäťdesiat" korunovými končiac. Záleží na každého ochote do týchto nástrojov investovať, za kvalitu sa samozrejme platí, no i tie najlacnejšie alternatívy použiteľné sú.
Zaujímavým riešením z pohľadu výkon - cena, a to hlavne v prípade, že s vŕtačkami chceme začať, môžu byť sady Rotacraft, ďalšej ▶

značky výrobného programu firmy Shesto.

Testoval som konkrétne balík s mašinkou RC 12VS, ktorý obsahuje 50 kusov príslušenstva. Samotná vŕtačka zaujme svojou veľkosťou, či skôr malosťou a pritom dokáže plynule, za pomoci regulátora na vrchu vzadu, meniť otáčky až do hodnoty 18000/min. Je ale nutné poznamenať, že pri tých úplne najnižších je aj jej sila veľmi nízka a tak pri dotyku s obrábaným predmetom dochádza k jej zastaveniu. Skľučovadlo nie je jedno univerzálne, ale pre rôzne hrúbky nástrojov máme k dispozícii 5 držiakov (max. 3,2 mm). Ponuka nástrojov je veľkorysá, a sú určené na brúsenie a frézovanie. Vrtáky sú len veľkých hrúbok. Súčasťou balenia je adaptér na 12V.

S mini vŕtačkou sa pracuje dobre, vďaka svojej veľkosti výborne padne do ruky, na ovládanie sa dá rýchlo zvyknúť. Jediné slabšie miesto vidím práve v skľučovadle, ktoré je niekedy ako keby nepresné a neuchytí nástroj dokonale tak, aby rotoval priamo v osi. Je potrebné ho povoliť a nanovo dotiahnuť, aby bolo uchytenie správne. Niekedy je potrebné to i niekoľkokrát zopakovať, čo zbytočne zdržiava pri práci.■

Hodnotenie:

Vlado Begera

Náradie na recenziu poskytla firma HT Model.

Náradie Modelcraft a Rotacraft na Slovensko dováža

HTmodel

Pre viac informácií o celej ponuke navštívte
www.htmodel.sk
www.modelcraftcollection.com
www.rotacraft.co.uk

Ručný vrták Modelcraft

Veľmi praktický doplnok na uchytenie malých vrtákov. V sade sa nachádza samotný držiak a 5 malých vrtáčikov rôznych priemerov (0,6mm, 0,8mm, 1,0mm, 1,5mm, 2,0mm) so zosilneným driekom. Držiak má štyri vymeniteľní čeluste s rôznymi priemermi uchytenia, takže je možné do nich upnúť aj vrtáky bez zosilneného drieku. A to všetko za skoro polovičnú cenu ako konkurenčné výrobky Tamiya alebo Academy. Jednoznačne odporúčam! ■

Vladimír Adame

Olfa Double Cutter SC-1

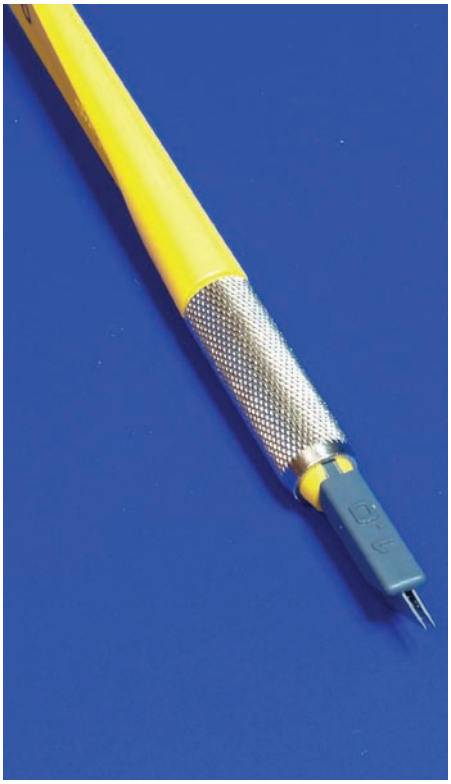

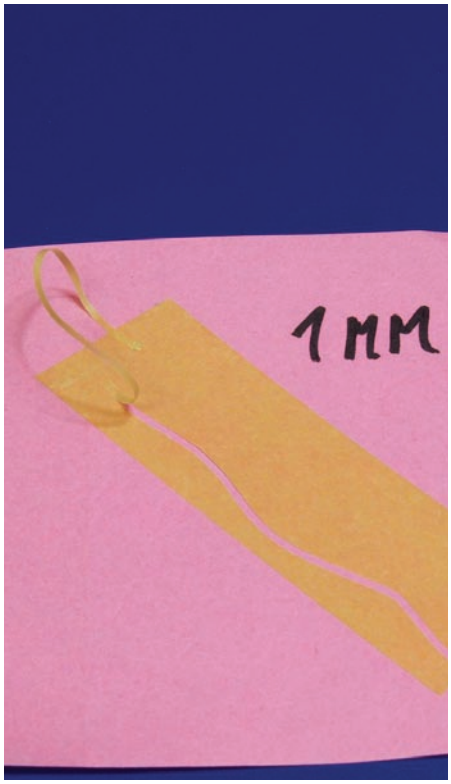

Už ste sa niekedy stretli s potrebou vyrezať rovnako hrubý pásik maskovacej pásky?
Poviete si, žiadny problém. Pomocou pravítka a s trochou precíznosti to zvládne skoro každý. Avšak len dovtedy, kým je pásik rovný. A čo takto zahnutý? Typický príklad je pevný predný štítok kabínky. Ako vyrezať jeho rámovanie? Olfa nám ponúka jednoduché riešenie - Double Cutter. Má tri voliteľné nástavce, so šírkou rezu 1,0mm,1,5mm a 2,0mm. V každom nástavci sa nachádzajú dve vymeniteľné čepieľky. A samotné rezanie? Jedinou podmienkou je držať nôž pri rezaní kolmo k rezanej ploche tak, aby nože rezali rovnako silne. A rámovanie kabíny, žiadny problém. ■

Vladimír Adame

Rýchlouzávery Gunze

Každý z nás sa stretol s neuveriteľnou prchavosťou riedidla z Gunze farieb. Stačí trochu menej dôkladne uzavrieť viečko na farbe a nabudúce sme nemilo prekvapený hustou kašou, čo nám vo fľaštičke zostala. Častokrát bývajú Gunze farby slabo zavreté už priamo od výrobcu, preto pri ich kúpe si nezabudnite skontrolovať obsah otvorením viečka. Dobrí modelárski predajcovia pri doručení tovaru skontrolujú a pouťahujú viečka na všetkých Gunze fľaštičkách a ja nakupujem zásadne len u takých.
Vzhľadom na tento jav som bol veľmi zvedavý, ako fungujú rýchlouzávery na Gunze riedidlá predávané pod katalógovým číslom GT003. Gunze riedidlo uzatvárané dvoma uzávermi: zatláčacím viečkom a skrutkovacím vrchnákom. Toto uzatváranie musím priznať je úplne spoľahlivé, ani po roku som nezbadal zníženie hladiny riedidla v rezervnej fľaške s riedidlom. No a v tomto je jeho problém, uzatváranie je síce spoľahlivé, ale absolútne nepraktické na každodenné používanie. Rýchlouzáver pomerne jednoducho nahradí skrutkovací vrchnák riedidla. Na rýchlouzávere na nachádza otočný ventil, pootočením ktorého je možné otvoriť tok riedidla do plastovej hadičky, ktorá slúži ako nalievacie hrdlo. Jednoduché, praktické na každodenné používanie.
Ale ako tento rýchlouzáver tesní?

Zatiaľ, po dvoch týždňoch, som nezaznamenal žiadny pokles hladiny riedidla vo fľaške. Ale počkajme si na výsledky dlhodobého testu, ja som obetoval jednu 400ml fľašku Gunze riedidla, namontoval naň rýchlouzáver a budeme sledovať ako sa riedidlo bude rýchlouzáver bude správať po dlhšom čase. Výsledky v niektorom z budúcich čísel KPM Ba Magazínu. ■

Vladimír Adame

Z našej listárne

Zdravím redakci,

Chci KPM poděkovat za Magazín. Je to výborný nápad a dobře odvedená práce. Sám jsem kdysi psal zpravodaje pro sportovní oddíl, tak dobře vím, kolik práce dá napsat jeden článek. To že svůj čas věnujete psaní článků, opravdu oceňuji, chlapi - fakt dobrý!
Sám bych měl námět na článek. Jde o soutěže. Já třeba nikdy nesoutěžil s modelem a vůbec nevím, jak to na soutěži chodí. Rozhodně nejsem sám, takových modelářů, co by na soutěž šli, ale z nějakých důvodů se obávají, je hodně. Otázek, které pro mě jako pro "nesoutěžáka" vyvstávají je plno a odpovědi na ně jsem ještě nikde nenašel. Diskutovat na fóru je zdlouhavé, v žádném časopisu doteď nic nevyšlo. Zkusím udělat takový hrubý nástřel otázek.

1. Co všechno musím na soutěž přinést? Jaký model, jakou dokumentaci, jak se přihlásit atd.?
2. Jaký model je vhodný? Napchaný doplňky, nebo stačí čistě postavený a hezký?
3. Komunikuje se s rozhodčími?
4. Jaká je psychologie soutěže? Myslím to, že sám o svých modelech neustále pochybuji, na každém najdu chyby a nechci třeba působit trapně s nedokonalým modelem. Po porovnání s tím, co vidím v časopisech, mě soutěž odrazuje. Tohle asi pro mnoho lidí nejzásadnější otázka.
5. Jsou na soutěži všechny modely dokonalé? Jak vypadá špička a jak vypadá průměr?
6. Čeho se na soutěži vyvarovat?
7. Jak vypadá organizace soutěže?

To je myslím zhruba to, co by určitě mnoho modelářů zajímalo, protože to ještě nikdo a nikde neshrnul. Takže kdyby se to někomu z vás chtělo zpracovat do nějakého článku "Ako na súťaž?", tak by myslím zaujal a nejeden modelář by vám byl vděčný :-).

Radim Duka

Ďakujeme za list a podnetný námet. Súťaženie s plastovými modelmi je, i keď sa to tak na pohľad zdať nemusí, pomerne komplikovaná záležitosť. Je to v podstate tak, ako so všetkým, kde sa má stanoviť, že jedno je lepšie, ako niečo iné. Asi nie je v mojich silách to zhrnúť do niekoľkých riadkov a niektoré skúsenosti musí človek jednoducho získať sám. Zopár pravidiel a faktov sa však dá považovať za nemenné a verím, že pomôžu vytvoriť predstavu, čo to vlastne modelárska súťaž je a poskytnúť rady, ako sa na ňu pripraviť a počas nej fungovať.
V prvom rade je potrebné uviesť, že modelárske súťaže sú verejné, a teda účasť v nich je prístupná všetkým. Samozrejme, po splnení určitých podmienok. Tieto bývajú najčastejšie vo forme registračného poplatku - štartovného. To môže byť vyberané za osobu, alebo v závislosti od počtu modelov, ktoré modelár registruje do súťaže. Súčasne býva aj vekové ohraničenie a to na poli detských, žiackych a juniorských súťaží a kategórií. Niekedy, hlavne pri oficiálnych akciách národných združení a zväzov, je podmienkou členstvo v týchto organizáciách, čo v praxi znamená zaplatiť členské (väčšinou ročné).
Modelárske súťaže je nutné rozdeliť podľa spôsobu hodnotenia, pretože práve ten potom stanovuje prístup modelára k tej ktorej akcii. Vo všeobecnosti identifikujeme dva systémy: porovnávací a bodovací. Porovnávací systém je známy ako „páči - nepáči". Je to z dôvodu, že nemá (väčšinou) stanovené postupy hodnotenia. Rozhodca, či komisia rozhodcov, vyberie za víťazné tie modely, ktoré sa im v tej chvíli v danej kategórii „páčia" najviac. Bodovací systém, tzv. bodovačka, je založený na presne stanovených pravidlách, popisujúcich kto a akým spôsobom bude modely hodnotiť – udeľovať body. Všetko doteraz uvedené, nájdeme definované v základnom informačnom dokumente každej súťaže ▶

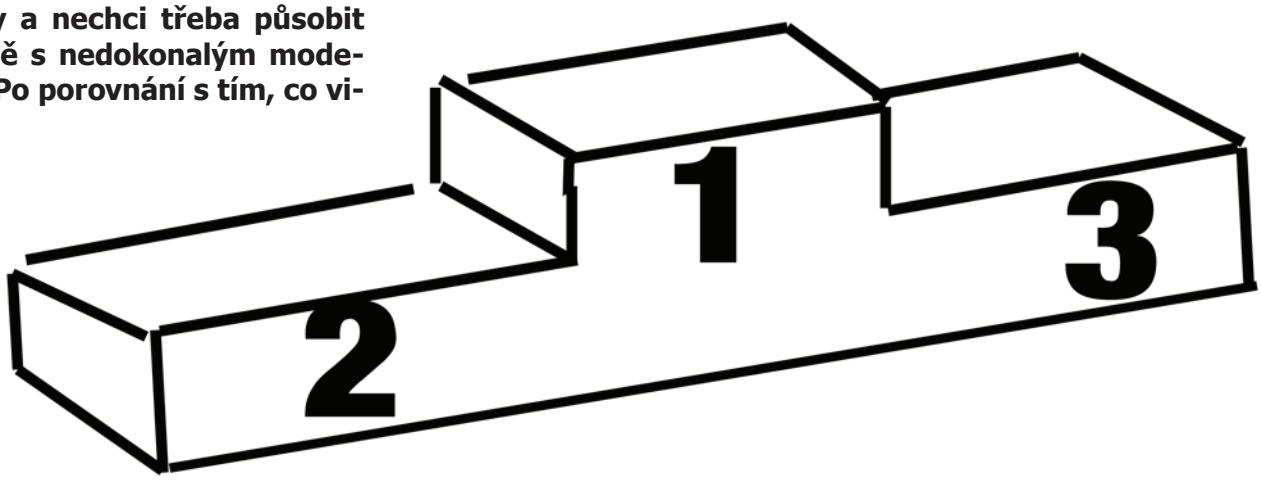

– v tzv. Propozíciách. Nabádam k tomu, vždy si ich skutočne pozorne prečítať. Vyvarujete sa tak zbytočných nepríjemností a vlastných chýb. Organizátor súťaže bude postupovať presne podľa nich. Bývajú zverejnené dlhý čas pred samotným termínom podujatia a tak aj súťažiacemu dávajú dobu na prípravu a určitú možnosť taktizovania, ale o tom až neskôr.

Ďalej sa pokúsim odpovedať na jednotlivé otázky v poradí, ako ich nastolil Radim. Najprv pre systém porovnávací a potom uvediem len odlišnosti, ktoré platia pri bodovačkách.

A. Systém porovnávací.

1. Priniesť je potrebné len model. Žiadna dokumentácia, či už je to stavebný návod, alebo podklady ukazujúce na vzor, nie sú potrebné a pri hodnotení sa nezohľadňujú. Modely sa vždy dajú prihlásiť priamo na mieste. Dnes je bežná aj elektronická registrácia cez web. Šetrí náš čas, keďže nemusíme prácne vypisovať registračné lístky na mieste. Tie majú štandardne 3 časti: jedna ostáva na registrácii, druhá sa dáva ako popis k modelu na stôl a tretiu si modelár odkladá a preukazuje sa ňou pri preberaní modelu pri odchode.

2. Na toto neexistuje jednoznačná odpoveď, keďže záleží jednak na tom, čo privezie konkurencia a jednak na zložení a názore hodnotiacej komisie. Poriadne rozpitvaný model dáva tušiť väčšiu náročnosť a preto bude rozhodcov lákať, no na druhej strane je náchylnejší na chyby. Nerozkrytovaný model zase dokáže očariť ladnými tvarmi originálu. Na mnohých súťažiach je tento problém riešený samostatnými kategóriami pre pootvárané kity, alebo kategóriami pre tzv. Standard kity (rozumej čisté „krabičky").

3. NIE! Rozhodca je tam preto, aby sa sám rozhodol, čo sa mu páči najviac a určite nepotrebuje vysvetľujúci a odporúčací komentár od autora modelu. Je mi to osobne ľúto, no tento jav je mnohokrát k videniu. Ale nie je to vinou komisií, skôr modelárov, ktorí proste musia u toho pri tom (akože nestranne)...

4. A priori si treba uvedomiť, že hľadanie chýb na svojich modeloch je jediná cesta ich odstránenia a že dokonalý model ešte nikto nepostavil. Práve súťaže typu páči – nepáči sú charakteristické väčším počtom modelov v jednotlivých kategóriách a nájdeme tam ako majstrovské diela, tak aj štandardne postavené modely (označenie priemerný model nemám rád, lebo verím, že nikto sa nesnaží stavať priemerne, ale najlepšie ako vie, alebo tak, aby sa samému jemu model čo najviac páčil). Vidieť niečo v časopise, alebo na internete je jedna vec, ale vidieť to na vlastné oči a vedľa svojho diela za rovnakých podmienok, je už niečo úplne iné. Bolo by naivné čakať, že hneď pri prvej účasti zvíťazíme. Nesmie sa ale stať to, že nás to odradí od ďalšieho súťaženia a prezentovania svojej práce. Veľká skupina modelárov na nejaké umiestnenia proste nikdy nedosiahne. Neznamená to ale, že sa ich model niekomu nemôže páčiť. Každý sme iný, niektorí to berieme smrteľne vážne a pri neúspechu viníme všetkých okolo. Tieto akcie treba brať hlavne ako stretnutia, kde svoje schopnosti navzájom porovnáme a zistíme, kde sú naše najväčšie nedostatky a od tých najlepších „opíšeme", ako na to. Verejné predstavenie svojho umenia samozrejme prináša i možnosť kritiky, neraz i posmešky. Ľahko sa to hovorí, ťažšie už počúva. Ale myslím, že lepší modelár sa tomu horšiemu nevysmieva, skôr poradí, ako nedostatky odstrániť...

5. Ako som spomínal v predchádzajúcom bode, škála modelov, čo do kvality, je široká. Ťažko povedať, čo je kvalita a čo nie. O tomto je tá „porovnávačka", že zopár z nich sa bude pozdávať (páčiť) viac než ostatné, pri danom zložení kategórie a poroty. Pri dobrej voľbe typu a kamufláže to pri čisto postavenom modely môže byť veľký predpoklad na úspech. Len si predstavte, že naraz súťaží 10 „fockewulfov" a 10 „mezkov". Pekne postaveným „lysanderom" sa tak určite dá zaujať! Taktizovať sa skutočne dá, ako výberom typu a jeho sfarbenia, tak výberom kategórie (obzvlášť to platí hlavne v prípade rôznych špeciálnych a monotematických kategórií). A hanbiť sa za to netreba, ostatní to robia tiež.

6. V každom prípade je nutné dodržiavať pokyny usporiadateľov ▶

a organizačné otázky smerovať na nich. Pri prezeraní, či fotografovaní modelov sa správať maximálne opatrne. Modelov na stoloch sa nedotýkať!

7. Každá súťaž ma pevne stanovený program. V prvom rade je to čas začiatku a ukončenia registrácie, po ktorej by už mali byť všetky modely vystavené a prístupné ako verejnosti, tak aj rozhodcom. V tomto čase dochádza k oficiálnemu otvoreniu podujatia. Na mnohých akciách je zorganizovaný rôzny sprievodný program (prednášky, ukážky, vystavovanie vojenskej techniky apod.) a samozrejme sú prítomní predajcovia s modelárskym tovarom a burza, kde sa veľakrát dá zohnať nezohnateľné. Druhý dôležitý časový údaj je moment zahájenia vyhlasovania výsledkov a odovzdávania cien. Po ňom už je stretnutie ukončené. Len dodám - ak je to možné, ponechajte modely na stoloch až do záveru vyhlasovania, i keď ste nevyhrali. I v tom čase sa ešte v priestore výstavy nachádza mnoho návštevníkov, ktorí by takto boli o časť expozície ukrátení.

B. Systém bodovací

1. S modelom je nutné priniesť dokumentáciu, na základe ktorej rozhodcovia (ktorí sú riadne vyškolení) môžu posúdiť vernosť so vzorom a číselne ohodnotiť (obodovať) všetky kroky modelára pri stavbe, farbení a finalizácii modelu.

Základom je stavebný návod, ktorý je doplnený ďalšími podkladmi (knihy, publikácie, fotografie, atď.) potrebnými k dokladovaniu či už sfarbenia, opotrebenia a všetkých úprav. Bodovacie pravidlá sú presne dané. Modelár by mal byť s nimi oboznámený a model s dokumentáciou podľa nich pripraviť. Dá sa tak vyvarovať zbytočnému strhávaniu bodov. (Bodovacie pravidlá platné v ČR na akciách usporadúvaných SMČR je možné nájsť tu: http://www.svazmodelaru.cz/odbornosti/kplm/soubory/pravidla_2008.htm)

2. Bodovacie pravidlá by práve tento fakt mali dokázať potlačiť a postaviť všetky modely na jednu štartovaciu čiaru. Za „brutálne pitvy" sa samozrejme extra body dávajú, no je tu zvýšené riziko problémov s geometriou, či zhodou s podkladmi.

3. Komisie rozhodcov sú väčšinou v priestoroch oddelených od ostatných. Bodovanie je časovo náročné, každý člen komisie samostatne hodnotí každý model a vypisuje hodnotiacu kartu. Po stanovení výsledkov majú súťažiaci možnosť na vznesenie protestov proti spôsobu ohodnotenia svojich modelov.

4. Bodovačka dokáže byť poriadne zdrvujúca, keďže za každú chybu, či nedostatok, nekompromisne strháva body. Preto do nej modelári prihlasujú v zásade to najlepšie, čo doma majú.

5. Aj keď platí bod 4., aj tak sa na bodovačke zíde širšie spektrum modelov, čo sa kvality týka. Neviem, či existujú nejaké presné tabuľky, ale na základe pravidiel platných v ČR si myslím, že kvalitné modely začínajú niekde okolo 70 bodov, výborné modely sú nad 80 a majstrovské niekde okolo 90 bodov (systém je postavený na 100 bodovom maxime).

6 a 7. Platí to čo v porovnávačke

Dúfam, že sa mi na položené otázky podarilo odpovedať v dostatočne uspokojivo. Samozrejme, je to môj názor a nie nejaké všeobecné pravdy. Počas roka i spolu s celým Klubom navštívime veľa súťaží a takto akosi to vnímam. Určite však nabádam nebáť sa chodiť na súťaže. Ak sa na to vždy pozriete z tej lepšej stránky, bude Vás to motivovať. Možno začnete viacej modelárčiť a tým postupne zlepšíte kvalitu svojich výtvorov. A jedného dňa si domov odnesiete prvú medailu... ■

Vlado Begera

Druhá strana mince?

k bodu 2 - V praxi je, podľa môjho osobného názoru, jednoznačný trend, a to, že nerokrytovaný model (čiže model bez doplnkov – či už aftermarketových, alebo vlastných), model zatvorený a postavený skutočne z krabičky (tým myslím skutočne len z obsahu krabice) nemá reálnu šancu na vysoké umiestnenie. Môže byť pekný a pútať pozornosť, ale niečo mu chýba. Alebo inak – väčšiu šancu má model odoplnkovaný. Rovnako sa dá stretnúť s hodnotením rozhodcov, ktorí do danej kategórie nepatria. Najčastejšie je to v minoritných (v našich končinách ešte také existujú) kategóriách. Je to síce pochopiteľné (personálne zabezpečenie súťaže je náročná vec), ale pre súťažiaceho nepríjemné a mal by s touto možnosťou počítať. Niekedy sa dá (aj na základe toho, ale nie len) stretnúť sa aj so syndrómom „väčší je lepší. Našťastie na drvivej väčšine súťaži je súťaženie vďaka maximálnej snahe organizátorov a rozhodcov pohodová záležitosť. A že často nie je pre hodnotiaceho ľahké rozhodúť, to je jasné - aj ja som mal tú možnosť presvedčiť sa o tom.

k bodu 3 - Ak by táto otázka bola myslená tak, či je možné si s rozhodcom napríklad po skončení hodnotenia vydiskutovať, prečo hodnotil tak, ako hodnotil, nie, nie je to zvykom. Nakoniec rozhodca rozhodol podľa pravidiel – čo sa mu páči (i keď sa očakáva, že hodnotí človek s istými skúsenosťami a je to objektívne a reálne je to v drvivej väčsine skutočne tak).Možno záleží i na konkrétnom rozhodcovi. Ku mne môže prísť ktokoľvek (po hodnotení, nie počas) a opýtať sa, čo ho zaujíma. ■

Ronald Kvarta

24.11.2007

NAPÍŠTE NÁM!

magazin@kpmbratislava.sk

nabudúce možno aj:

- reportáž PZ 07
- zákulisie PZ
- organiujeme súťaž - edícia "do vrecka"
- GATO - najdlhší model v magazíne
- och nie, zase NASCAR...
- robot - najlepší priateľ človeka
- tajfún na stránkach
- kopec modelov
- inbox
- tipy/triky, testy, reportáže...